

Toepassingsprofiel projectbesluit

Versie 0.97
Geonovum – KOOP

Datum 24 januari 2019

Colofon

OW-besluit	projectbesluit
Versie	0.97
Projectnaam	Standaard Officiële Publicaties met specifieke toepassing voor OW-besluiten
Projectnummer	PR04
Contactpersoon	Eric van Capelleveen
Auteur(s)	Johan Ruijten, Nienke Jansen, Satyan Ramlal, Wilko Quak, Luc de Horde, Paul Janssen, Maarten van Rooij

Versie	Datum	Wijziging
0.1	18-10-2017	Initiële versie
0.2	23-11-2017	Aangepaste kenschets (2017-11-23) verwerkt
0.3	21-12-2017	Opwerking t.b.v. versie 0.85, verwerken van resultaten uit twee werksessies met materiedeskundigen
0.4	10-1-2018	Toevoegen nieuw UML model, uitleg UML model, aanpassingen modelleringsprincipes, diverse kleine tekstuele wijzigingen
0.5	1-4-2018	Er hebben geen redactionele of inhoudelijke wijzigingen plaatsgevonden t.a.v. versie 0.4
0.95	1-6-2018	Consultatievragen en issues verwerkt, overige aanpassingen tbv betere harmonisatie met overige TPODs Aanvullingen/ correcties in tabel 1 Algemene kenmerken Projectbesluit Aanvulling overgangsrecht Onderdeel over instructies verwijderd Taalkundige wijzigingen uitleg vormvrije tekststructuur ("divisie" vermeden omdat dit een implementatieoplossing voor vormvrije tekst is). Aanvullende toelichting 3D (o.a.). Aanvullende toelichting relaties en verwijzingen. Wijzigingen in de toelichting omtrent waardelijsten, annotaties en objecttypen. Vragen en issues: issues verwijderd en voorlopige denk/oplossingsrichtingen toegevoegd bij issues.
0.96	1-9-2018	Nieuwe uniforme opmaak, procesmodel aangepast n.a.v. feedback werkgroep, UML update, waardelijsten geïnventariseerd.
0.97	5-12-2018	De annotaties "Thema", "Onderwerp" en "Relatie" zijn toegevoegd
0.97	5-12-2018	Verbeteringen doorgevoerd t.b.v. de toelichting en terminologie voor de onderdelen van het projectbesluit in paragraaf 5.2.1.
0.97	5-12-2018	Toegevoegd paragraaf "5.6.1 Begrippen"
0.97	5-12-2018	Verwijderd implementatiemodel bijlage
0.97	5-12-2018	De uitwerking van het presentatiemodel voor het Projectbesluit a.d.h.v. voorbeelden toegelicht
0.97	20-12-2018	Beschrijving locatie aangepast. Tekstuele wijzigingen

Inhoud

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.1.1	Nieuw stelsel omgevingsrecht	6
1.1.2	Digitaal Stelsel Omgevingswet	6
1.2	Toepassingsprofiel OW-besluit (TPOD)	7
1.3	Leeswijzer	8
2	Uitgangspunten voor het toepassingsprofiel OW-besluiten	10
2.1	Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van OW-besluiten	10
2.2	OW-besluiten met en zonder regels	10
2.3	Betekenis van het begrip Regels in de toepassingsprofielen voor OW-besluiten met regels ..	10
2.4	Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie	11
3	Inhoudelijke aspecten van het projectbesluit	12
3.1	Kenschets rechtsfiguur	12
3.2	Algemene kenmerken projectbesluit	12
3.3	De inhoud van het projectbesluit	16
3.3.1	Regels en onderwerpen projectbesluit	16
3.3.2	Regels en besluiten die leiden tot wijziging projectbesluit	17
3.3.2.1	Meervoudig bronhouderschap	18
3.3.2.2	Projectbesluit en projectprocedure	18
3.3.3	Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit	18
3.3.4	Overgangsfase	18
4	Annoteren	20
4.1	Inleiding	20
4.1.1	Annoteren	20
4.2	Annotaties	20
4.2.1	Bekendmakingswet-annotaties	20
4.2.2	Omgevingswet-annotaties	20
4.2.3	Service-annotaties	20
4.3	Annotaties met een waardelijst	21
5	Vormgeving van het Projectbesluit	22
5.1	Inleiding	22
5.2	Besluit en besluitonderdelen	22
5.2.1	Toelichting	22
5.2.1.1	Deel één: projectbesluit	22
5.2.1.2	Deel twee: Wijziging regels omgevingsplan (verplicht indien nodig)	23
5.2.1.3	Deel drie: Artikelsgewijze toelichting (alleen nodig indien gewijzigde regels in het omgevingsplan toelichting behoeven)	24
5.2.2	De besluitonderdelen die aan het toepassingsprofiel moeten voldoen	24
5.3	Tekststructuur van het projectbesluit	25
5.4	Tekststructuur van gewijzigde regels omgevingsplan	25
5.4.1	Structurering tekstelementen	26
5.4.1.1	Toelichting	26

5.4.1.2	Norm	26
5.4.2	Opschrift en nummering van de tekstelementen.....	28
5.4.2.1	Toelichting	28
5.4.2.2	Norm	28
5.4.3	Standaardindeling regeltekst OW-besluit	30
5.4.3.1	Toelichting	30
5.4.3.2	Norm	30
5.5	Locatie.....	30
5.5.1	Locatie en Werkingsgebied	31
5.5.1.1	Toelichting	31
5.5.1.2	Norm	32
5.5.2	Beschrijving van het werkingsgebied voor het projectbesluit.....	32
5.5.3	Beschrijving van het werkingsgebied voor gewijzigde regels omgevingsplan	33
5.5.4	Stapeling van Locaties	33
5.5.5	Beschrijving werkingsgebied in woorden	34
5.6	Toepassing van annoteren in het projectbesluit.....	35
5.6.1	Begrippen	36
5.6.1.1	Toelichting	36
5.6.1.2	Norm	37
5.6.2	Meet- en rekenregels.....	37
5.6.2.1	Toelichting	37
5.6.2.2	Norm	38
5.6.3	Activiteit	38
5.6.3.1	Toelichting	38
5.6.3.2	Norm	39
5.6.4	Functie	40
5.6.4.1	Toelichting	40
5.6.4.2	Norm	41
5.6.5	Omgevingswaarde.....	41
5.6.5.1	Toelichting	41
5.6.5.2	Norm	42
5.6.6	Omgevingsnorm.....	43
5.6.6.1	Toelichting	43
5.6.6.2	Norm	46
5.6.7	Beperkingengebied	46
5.6.7.1	Toelichting	46
5.6.7.2	Norm	47
5.6.8	Thema	47
5.6.8.1	Toelichting	47
5.6.8.2	Norm	47
5.6.9	Onderwerp	47
5.6.9.1	Toelichting	47
5.6.9.2	Norm	48
5.6.10	Relaties.....	48
5.6.10.1	Toelichting	48
5.6.10.2	Norm	49
5.6.11	Verwijzingen.....	49
5.6.11.1	Toelichting	49
5.6.11.2	Norm	50
5.6.12	Regelkwalificatie	50

5.6.12.1	Toelichting	50
5.6.12.2	Norm	50
5.7	Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden.....	51
6	Presentatiemodel toegepast op het projectbesluit	53
6.1	Principes van functioneel verbeelden	53
6.2	Presentatie van tekst	53
6.2.1	Presentatie van tekst met vaste tekststructuur	53
6.2.2	Presentatie van tekst voor OW-besluit en zonder regels	54
6.3	Presentatie van geometrie van (werkings)gebieden	54
6.4	Uitwerking Presentatiemodel voor het Projectbesluit	56
6.4.1	Activiteit	57
6.4.2	Functie	58
6.4.3	Omgevingswaarde.....	59
6.4.4	Omgevingsnorm.....	61
6.4.5	Onderwerp	63
6.4.6	Beperkingengebied	64
7	Openstaande vragen en issues	66
8	Bijlagen	67
Bijlage 1	Ontwerpkeuzen	68
Bijlage 2	Toelichting op hoofdlijnen van STOP en IMOP	69
Bijlage 3	UML klassediagrammen voor OW-besluiten	70
	A. UML klassediagram voor metadata van OW-besluiten	70
	B. UML klassediagram met annotaties voor het Projectbesluit	71
Bijlage 4	Specifieke bijlagen per TPOD	84

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen het benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. Met benutten wordt bedoeld het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke behoeften te vervullen. Bij beschermen gaat het over het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

1.1.1 *Nieuw stelsel omgevingsrecht*

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Met de Omgevingswet wordt het huidige stelsel van ruimtelijke regels volledig herzien en wordt het fundament van het nieuwe stelsel voor het omgevingsrecht gelegd. Met het vernieuwen van het omgevingsrecht wil de wetgever vier verbeteringen bereiken:

- Het omgevingsrecht is inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk in het gebruik.
- De leefomgeving staat op een samenhangende manier centraal in beleid, besluitvorming en regelgeving.
- Een actieve en flexibele aanpak biedt overheden meer afwegingsruimte om doelen voor de leefomgeving te bereiken.
- Besluitvorming over projecten in de leefomgeving gaat sneller en beter.

Voor de realisatie van deze doelen biedt de wetgever diverse juridische instrumenten, waaronder de zogenaamde OW-besluiten die verschillende bevoegde gezagen in staat stellen besluiten te nemen die ingrijpen in de leefomgeving. De belangrijkste OW-besluiten zijn:

- Algemene Maatregelen van Bestuur (Rijk)
- Ministeriële Regelingen (Rijk)
- Omgevingsvisie (Rijk, provincies en gemeenten)
- Omgevingsverordening (Provincies)
- Waterschapsverordening (Waterschappen)
- Omgevingsplan (Gemeenten)
- Projectbesluit (Rijk, provincies en waterschappen)

In deze OW-besluiten staan verschillende soorten kaders, regels en/of kwalitatieve en kwantitatieve normen, bijvoorbeeld gericht op activiteiten van burgers en bedrijven in de fysieke leefomgeving.

1.1.2 *Digitaal Stelsel Omgevingswet*

Digitalisering is een ander belangrijk instrument voor het behalen van deze verbeterdoelen. De Omgevingswet bevat de grondslagen voor het digitale stelsel voor de informatievoorziening over de fysieke leefomgeving. Daarmee is de juridische basis gelegd voor de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en kunnen er regels worden gesteld over onder andere gemeenschappelijke definities in de standaarden en voorzieningen die onderdeel zijn van het stelsel.

Het DSO zorgt voor samenhangende, eenduidige en toegankelijke informatie van goede kwaliteit en draagt bij aan de verbetering van het stelsel van het omgevingsrecht. Het stimuleert

een snellere en integrale besluitvorming onder de Omgevingswet en vergroot het gebruikersgemak.

Het DSO biedt het digitale loket waar initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel kunnen zien wat kan en mag in de fysieke leefomgeving. Via het DSO kunnen zij:

- informatie raadplegen over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals gegevens over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.
- vergunningen aanvragen en meldingen doen;
- zien welke regels en beleid van toepassing zijn op een locatie. De basis hiervoor zijn de OW-besluiten die in het DSO zitten, waaronder omgevingsvisies, omgevingsverordeningen en omgevingsplannen, projectbesluiten en programma's.

Om aan deze doelstellingen van het DSO te kunnen voldoen is het nodig om de OW-besluiten *machine-leesbaar* te maken en de gebruikte gegevens *onderling uitwisselbaar* te maken. Dat betekent dat de OW-besluiten vanuit informatiekundig en technisch oogpunt moeten worden gestructureerd en gestandaardiseerd.

De Omgevingswet biedt daartoe de mogelijkheid door het stellen van regels over de inrichting en vormgeving van de OW-besluiten, welke worden vastgelegd in de Standaard Officiële Publicaties (STOP) en het onderhavige document.

De decentrale overheden zijn vrij in de keuze of ze regels stellen, en zo ja, welke inhoud de regels hebben. De standaard legt vast hoe de regels moeten worden ingedeeld en geannoteerd, hoe regeltekst aan locaties moet worden gekoppeld en welke waardelijsten van toepassing zijn.

1.2 Toepassingsprofiel OW-besluit (TPOD)

De Standaard Officiële Publicaties (STOP) bestaat in de basis uit drie modellen: Berichtenmodel, Presentatiemodel en Informatiemodel.

Het Informatiemodel voor Officiële Publicaties (IMOP) bevat de generieke, abstracte basis voor de beschrijving van de inhoud van officiële publicaties in officiële publicatiebladen van overheden, de daaruit afgeleide consolidaties en het daaraan gerelateerde berichtenverkeer. De structuur van het IMOP bestaat uit drie met elkaar samenhangende componenten:

- Tekststructuur: De structuurelementen van een officiële publicatie, zoals een hoofdstuk, artikel en lid;
- Geo-informatie: De geografische informatie die het werkingsgebied behorende bij tekstonderdelen of annotaties weergeeft;
- Annotaties: Toegevoegde gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die tekst machine-leesbaar maken en/of het mogelijk maken dat bepaalde gegevens op een kaart weergegeven worden.

Voor de algemene regels en richtlijnen voor de toepassing van IMOP in het domein van de Omgevingswet wordt voor elk OW-besluit een Toepassingsprofiel opgesteld, het zogenaamde TPOD.

Een TPOD beschrijft de informatiekundige specificaties conform IMOP voor de (inhoudelijke) onderwerpen, de regels en richtlijnen die gelden voor het betreffende OW-besluit. Het is in feite de schakel tussen de juridisch(-inhoudelijke) bepalingen in de Omgevingswet en de technische specificaties voor het ontwikkelen van software ten behoeve van het opstellen

van de afzonderlijke OW-besluiten. Het TPOD is primair bedoeld voor informatie-specialisten en beleidsmedewerkers van de bevoegde gezagen, die de OW-besluiten volgens de standaard inhoud en vorm zullen geven.

Voor elk TPOD is een aparte xml-versie geschreven, zodat leveranciers op basis van universele codering software kunnen ontwikkelen ter ondersteuning van het opstellen van de OW-besluiten en voor mogelijke andere toepassingen.

Dit TPOD geeft uitwerking aan het projectbesluit en behoort bij een set van documenten die, als onderdeel van de STOP, ontwikkeld zijn voor het domein van de Omgevingswet:

- Het Conceptueel Informatiemodel voor de Omgevingswet (CIM-OW);
- Een generiek Toepassingsprofiel (TPOD-generiek);
- Toepassingsprofielen (TPOD's) van andere OW-besluiten;
- Parameters bij de afzonderlijke TPOD's;
- Waardelijsten behorende bij de TPOD's;
- Praktijkrichtlijnen op basis van de TPOD's;
- Presentatiemodel;
- Berichtenmodel;
- Conformiteitsregels.

1.3 Leeswijzer

In dit document gebruiken wij de term OW-besluit. Deze term wordt momenteel informeel gebruikt voor 'besluiten en rechtsfiguren die via de landelijke voorziening van het DSO worden ontsloten' (formulering wetsvoorstel Invoeringswet). Voorheen was de term OW-besluit.

De doelstellingen van de Omgevingswet en het Digitale Stelsel Omgevingswet zijn in dit hoofdstuk op hoofdlijnen toegelicht. Daarmee is het bredere kader en het doel van het TPOD geschetst. In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten voor het TPOD omschreven die de kaders vormen voor de structurering en standaardisering van het projectbesluit. De juridische en inhoudelijke kenmerken van het projectbesluit worden uitgewerkt in hoofdstuk 3 en bieden daarmee de basis voor de structurering ervan.

Na een toelichting op het concept van annoteren en de soorten annotaties in hoofdstuk 4, wordt in hoofdstuk 5 de structuur van het projectbesluit beschreven. Daarin wordt toegelicht hoe het projectbesluit gestructureerd moet worden om het machine-leesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar te maken.

In hoofdstuk 6 wordt beschreven hoe het presentatiemodel wordt toegepast op het projectbesluit en hoofdstuk 7 tenslotte bevat een lijst van punten en vragen die nog openstaan. In Bijlage 3 zijn voor de metadata en de annotaties van het projectbesluit UML klasse diagrammen opgenomen.

De TPOD's voor alle OW-besluiten volgen dezelfde structuur en indeling, om de vergelijkbaarheid van de tekstblokken en het beheer daarvan nu en in de toekomst zo eenvoudig mogelijk te maken. Het kan zijn dat een paragraaf niet van toepassing is voor een bepaalde TPOD. In dat geval wordt dat ook in de betreffende paragraaf aangegeven.

Dit toepassingsprofiel stelt een aantal (overwegend technische en structurerende) normen voor het opstellen van het projectbesluit. Voorbeelden daarvan zijn het aantal besluitonderdelen waaruit een besluit tot wijziging van het projectbesluit moet bestaan, de eigenschap-

pen die nodig zijn om een bepaalde annotatie vast te leggen en de manier waarop de relatie tussen tekst en werkingsgebied wordt vormgegeven. Uiteraard bevat het toepassingsprofiel ook een toelichting op die normen. Om volstrekt helder te maken wat tot de norm behoort wordt in de tekst een duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide teksttypen. De toelichtende teksten staan steeds in de subparagraaf Toelichting, de normen staan in de subparagraaf Norm.

2 Uitgangspunten voor het toepassingsprofiel OW-besluiten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor de toepassingsprofielen voor OW-besluiten beschreven. Deze uitgangspunten zijn mede gebruikt als bouwstenen voor de ontwikkeling van de TPOD's. Deze informatie is met name beschrijvend van aard en dient het doel achtergrond te bieden voor de komende hoofdstukken, die voortborduren op de uitgangspunten beschreven in dit hoofdstuk.

2.1 Proces van totstandkoming en bekendmaking c.q. publicatie van OW-besluiten

Bij het opstellen van het OW-besluit moet gebruik gemaakt worden van de standaarden STOP en TPOD. De standaarden ondersteunen ook dit opstelproces. Na het opstellen van het OW-besluit volgen publicatie en kennisgeving van het ontwerp van het OW-besluit en later publicatie of bekendmaking van het besluit in de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB).

In de LVBB worden alleen ontwerp- en vastgestelde besluiten gepubliceerd respectievelijk bekendgemaakt. Op dit moment is nog onduidelijk of, en zo ja waar, zal worden voorzien in een omgeving waarin ook de OW-besluiten met niet-formele status beschikbaar gesteld en geraadpleegd kunnen worden.

2.2 OW-besluiten met en zonder regels

Er is onderscheid tussen OW-besluiten die regels bevatten, zoals het omgevingsplan, en OW-besluiten die geen regels bevatten, zoals de omgevingsvisie.

OW-besluiten die regels bevatten, zullen vanuit de gebruikerstoepassing van het DSO het meest bevroegd worden. Daarom worden aan die OW-besluiten extra eisen gesteld ten behoeve van de bekendmaking en zijn er extra mogelijkheden aan toegevoegd voor bevraging en raadpleging. Om deze reden besteden de standaarden extra aandacht aan deze categorie als het gaat om structuur, relatie met werkingsgebieden en weergave.

De OW-besluiten zonder regels hebben een ander karakter. Ze hebben een vrijere opzet en kennen geen artikelsgewijze indeling. Hiervoor geldt dan ook een aantal eisen niet die wel voor de OW-besluiten met regels gelden, zoals vaste tekststructuren.

De specificaties voor de tekststructuur zijn opgenomen in paragraaf 5.4.

2.3 Betekenis van het begrip Regels in de toepassingsprofielen voor OW-besluiten met regels

In de systematiek van de toepassingsprofielen voor OW-besluiten omvat het begrip Regels meer dan in het dagelijkse spraakgebruik het geval is. In de toepassingsprofielen voor OW-besluiten wordt het begrip Regels gebruikt voor het samenstel van de volgende twee onderdelen:

- Regeltekst
Regeltekst is de kleinste zelfstandige eenheid van informatie in een OW-besluit met regels: een Artikel of een Lid.
- Informatieobjecten

In omgevingsdocumenten kan informatie worden opgenomen die niet in tekstuele vorm op een voor de mens leesbare manier weergegeven kan worden. Deze informatie wordt onderdeel van het OW-besluit door het in een informatieobject op te nemen: machine-leesbare informatie die met algemeen beschikbare software voor de mens leesbaar gemaakt kan worden. Informatieobjecten zijn in ieder geval:

- de coördinaten die de werkingsgebieden van Regeltekst begrenzen;
Meer informatie over werkingsgebieden is te vinden in paragraaf 5.5 Werkingsgebied en Locatie.
- de waarden die bepaalde typen normen uit de regeltekst ter plaatse van de verschillende Locaties hebben;
Dit principe wordt beschreven in de paragrafen 5.6.5 en 5.6.6 die gaan over het annoteren van Omgevingswaarde en Omgevingsnorm.
- kenmerken die gebieden betekenis geven.
Het gaat hier om het toevoegen van informatie die er voor zorgt dat het werkingsgebied van regeltekst over activiteit, functie, omgevingswaarde, omgevingsnorm, beperkingengebied en regeltekst met een bepaald onderwerp op een kaart weergegeven kunnen worden en dat duidelijk is dat die weergave op de kaart als zodanig geïnterpreteerd moet worden.
Zie hiervoor de onderdelen van paragraaf 5.6 die gaan over het annoteren van Activiteit, Functie, Omgevingswaarde, Omgevingsnorm, Beperkingengebied en Onderwerp.

2.4 Initieel besluit, wijzigingsbesluit en geconsolideerde versie

Het grootste deel van het projectbesluit is vormvrij. Dit vormt de basis voor de weergave die via het Digitaal Stelsel Omgevingswet te raadplegen is.

Het besluit kan in principe niet gewijzigd worden. Wel is het mogelijk een uitwerking of een wijziging in de vorm van een nieuw besluit, aan de hand van een verkorte procedure, op te stellen. Hierin moet een relatie opgenomen worden naar het oorspronkelijke projectbesluit. Deze relatie zal ook vanuit het projectbesluit vindbaar moeten zijn zodat belanghebbende die informatie zoeken een compleet beeld krijgen.

Voor zover het projectbesluit de regels van het omgevingsplan wijzigt, worden deze wijzigingen opgenomen in de geconsolideerde versie van het omgevingsplan. Deze zijn te raadplegen nadat het besluit in werking is getreden, en alleen voor die besluitonderdelen die in werking zijn getreden.

Indien er een artikelsgewijze toelichting gegeven is op de regels die het omgevingsplan wijzigen zullen deze tevens opgenomen worden in het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Via de (gekoppelde) ID is het projectbesluit die de wijziging initieert terug te vinden.

3 Inhoudelijke aspecten van het projectbesluit

Dit hoofdstuk beschrijft de inhoud het projectbesluit en heeft als doel de functionele (valideerbare) elementen in het toepassingsprofiel te kunnen identificeren.

Paragraaf 3.1 schetst het karakter van het projectbesluit. Deze schets bevat informatie op hoofdlijnen, die van belang is voor de functionele (valideerbare) elementen in het toepassingsprofiel.

In paragraaf 3.2 staan algemene kenmerken van het projectbesluit. Deze kenmerken geven de (juridische, procedurele, etc.) context weer van het projectbesluit, maar beschrijven geen domein-specifieke zaken.

Paragraaf 3.3 beschrijft domein-specifieke kenmerken van het projectbesluit. Dit zijn niet alleen inhoudelijke kenmerken over het projectbesluit zelf. Waar relevant zijn ook kenmerken beschreven die aangeven hoe het projectbesluit zich verhoudt tot zaken in breder verband, bijvoorbeeld ten opzichte van andere instrumenten.

3.1 Kenschets rechtsfiguur

Rijk, provincies en waterschappen kunnen besluiten tot het uitvoeren van een (vaak) complex project in de fysieke leefomgeving door middel van het projectbesluit. Het projectbesluit heeft alleen betrekking op projecten waar een nationaal, provinciaal of waterstaatsbelang mee gemoeid is of indien een privaat belang samenvalt met een publiek belang, zoals de aanleg van een windpark.

Het projectbesluit is gericht op het uitvoeren van een project en het in werking hebben of in stand houden daarvan. Voor een aantal categorieën van projecten is het vaststellen van een projectbesluit verplicht, voor andere projecten van publiek belang is het mogelijk om een projectbesluit, na toepassing van de projectprocedure, vast te stellen.

Het projectbesluit heeft een bijzonder karakter. Het bevat de maatregelen en kan alle toestemmingen bevatten die nodig zijn voor de uitvoering van het project. Het projectbesluit geldt als omgevingsvergunning voor de expliciet in het projectbesluit genoemde activiteiten en als toestemming voor andere in het projectbesluit benoemde activiteiten. Met het oog op de voorbereiding van een projectbesluit kunnen provinciale staten respectievelijk de minister een voorbereidingsbesluit nemen.

3.2 Algemene kenmerken projectbesluit

In Tabel 1 tot en met Tabel 4 staan de algemene kenmerken van het projectbesluit. Deze kenmerken leggen de algemene eigenschappen vast, waarmee informatie over het projectbesluit wordt bijgehouden. Doel van deze tabellen is het weergeven van de meest essentiële algemene kenmerken van het instrument zodat de lezer het beter kan plaatsen en vergelijken met bestaande instrumenten, niet om een volledig sluitende beschrijving te geven.

Tabel 1 Juridische kenmerken

Onderwerp	Specificatie
Grondslag rechtsfiguur	artikel 5.44 Omgevingswet
Vorbereidingsprocedure	Verplichte kennisgeving van voornemen een verkenning uit te voeren en om projectbesluit vast te stellen met/zonder voorafgaande voorkeursbeslissing. Toepassen afdeling 3.4 Awb verplicht
Tijdstip bekendmaking/ter inzagelegging	Het bevoegd gezag bepaalt het tijdstip waarop het projectbesluit wordt bekend gemaakt en ter inzage gelegd.
Inwerkingtreding	Projectbesluit door GS of minister treedt in werking 4 weken na ter inzagelegging, bij spoedeisende omstandigheden kan GS/Minister een eerdere datum bepalen. (art. 16.78Ow) Projectbesluit waterschap treedt in werking 4 weken na de dag waarop het besluit door GS over goedkeuring is bekendgemaakt.
Rechtsbescherming	beroep bij Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State (ook tegen wijziging en uitwerking projectbesluit) (afd 16.6, art 16.71Ow)
Geldt toepassingsprofiel ook voor ontwerpbesluit	Ja
Rechtsfiguur roept meldingsplicht of vergunningplicht in het leven en/of bevat bepalingen waaraan aanvragen om omgevingsvergunning rechtstreeks getoetst moeten worden	Ja, voor zover projectbesluit regels omgevingsplan wijzigt
Rechtsfiguur bevat voor een ieder bindende regels	Ja, voor zover projectbesluit regels omgevingsplan wijzigt

Tabel 2 Kenmerken ten behoeve van metadata en annotaties

Onderwerp	Specificatie
Beleidsmatig verantwoordelijke overheid (bevoegde bestuurslaag)	<ul style="list-style-type: none"> • Rijk • provincie • waterschap
Bestuursorgaan	<ul style="list-style-type: none"> • minister • gedeputeerde staten • dagelijks bestuur waterschap

Onderwerp	Specificatie
Mogelijke statussen besluit tot vaststelling of wijziging projectbesluit (deel 1) (procedurestatus)	<ul style="list-style-type: none"> • in voorbereiding • ontwerp • vastgesteld • deels in werking • niet in werking • geheel in werking • deels onherroepelijk in werking • geheel onherroepelijk in werking • ingetrokken
Mogelijke documentversies besluit tot vaststelling of wijziging projectbesluit	<ul style="list-style-type: none"> • concept • ontwerp • vastgesteld • onherroepelijk
Mogelijke statussen objecten geconsolideerde versie omgevingsplan. (deel 2)	<ul style="list-style-type: none"> • geheel in werking • geheel onherroepelijk in werking
Rechtsfiguur roept vergunningplicht of meldingsplicht in het leven en/of bevat bepalingen waaraan aanvragen om omgevingsvergunning rechtstreeks getoetst moeten worden	mogelijk voor zover projectbesluit regels omgevingsplan wijzigt.
Rechtsfiguur bevat voor een ieder bindende regels	ja, voor zover projectbesluit regels omgevingsplan wijzigt
OW-besluit kan rechtstreeks ander OW-besluit wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	ja, wijzigt omgevingsplan. In de overgangsfase hoeft tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip niet te worden voldaan aan deze voorwaarde (art. 22.16, lid 1 Ow)
Ander OW-besluit kan rechtstreeks onderhavig OW-besluit wijzigen (meervoudig bronhouderschap)	nee
Normadressaat	Eenieder, Gemeentebestuur, Provinciebestuur, Waterschapbestuur, Rijk
Rechtsfiguur kan gewijzigd worden door wijzigingsbesluiten	ja

Onderwerp	Specificatie
Onderdelen	<p>In ieder geval (niet uitputtend):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projectbeschrijving (verplicht) • Verkenning en motivering participatie (verplicht) • Tijdelijke maatregelen en voorzieningen (verplicht indien aan de orde) • Maatregelen ter voorkoming, beperking of compensatie van nadelige gevolgen (verplicht indien aan de orde) • Uitwerking (facultatief) • Buiten toepassing gelaten regels (facultatief) • Kan gelden als Omgevingsvergunningen (facultatief) • andere toestemmingen (facultatief) • Wijziging regels omgevingsplan (verplicht indien nodig) • Maatwerkvoorschriften (facultatief) • Termijn waarin gemeente geen regels mag stellen die projectbesluit belemmeren 4.19A 3^e lid (verplicht)
Tekststructuur besluitonderdelen	<p>Gedeelte dat regels omgevingsplan wijzigt: Regelingstructuur (waarbij gestructureerd gebruik wordt gemaakt van de Aanwijzingen voor de Regelgeving).</p> <p>Overige onderdelen: Vrijetekststructuur</p>
Vast te leggen metadata	<ul style="list-style-type: none"> • Type OW-besluit • STOP-profielversie • TPOD-profielversie • Praktijkrichtlijnversie • Beleidsmatig verantwoordelijke overheid • Naam overheid • Bevoegd gezag • CBS-Code overheid • Grondslag • Documentversie • Ondergrondtype • Ondergronddatum • Naam besluit • Besluitnummer • Relatie ander besluit
Bij het projectbesluit vast te leggen procedure-informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Datum vaststelling • Datum bekendmaking • Startdatum terinzagelegging ontwerp • Einddatum terinzagelegging ontwerp • Startdatum beroepstermijn • Einddatum beroepstermijn • Datum inwerkingtreden • Datum onherroepelijk • Procedurestatus • Datum goedkeuring GS (indien van toepassing)
Het projectbesluit (het tweede deel van het besluit tot vaststelling/wijziging omgevingsplan) en de geconsolideerde versie daarvan moet kunnen worden geraadpleegd	<p>Er moet een koppeling opgenomen worden (in de viewer en het besluit) zodat altijd achterhaald kan worden welk besluit (deel 1) bij welke regels (deel 2) horen</p>

Tabel 3 Modelleringsuitgangspunten geometrie

Onderwerp	Specificatie
Idealisatie	<ul style="list-style-type: none"> Projectbesluit: Exact (uitwerking binnen projectgebied mogelijk indicatief) Gewijzigde regels omgevingsplan: Exact
Weergave	Standaardweergave
Geometrie	<ul style="list-style-type: none"> vlakken en volumes (voor het deel dat de regels van het omgevingsplan wijzigt) Vlakken, volumes, punten, lijnen (voor het vormvrije deel)
3D mogelijk	Ja, voorbereid op 3D

Tabel 4 Vergelijking met huidige rechtsfiguren en RO Standaarden

Onderwerp	Specificatie
Vergelijkbaar met/voortzetting van huidige rechtsfiguur	<ul style="list-style-type: none"> inpassingsplan (Wet ruimtelijke ordening) tracébesluit (Tracéwet) projectplan (afd. 5.2 projectprocedure Waterwet)
Voortzetting van instrument in RO Standaarden	<p>Projectbesluit heeft hybride karakter met één beschrijvend deel en indien nodig één regeldeel, daardoor niet een echte voortzetting van 1 specifiek instrument van RO Standaarden. Heeft gelijkenis met:</p> <ul style="list-style-type: none"> inpassingplan uit Wro Tracébesluit uit de Tracéwet
INSPIRE thema	Planned Land Use: SpatialPlan

3.3 De inhoud van het projectbesluit

Deze paragraaf beschrijft de inhoud van het projectbesluit, met in subparagraaf 3.3.1 een overzicht van de belangrijkste onderwerpen waarover in het projectbesluit regels moeten of kunnen worden gesteld.

Vervolgens wordt in subparagraaf 3.3.2 aandacht besteed aan regels en besluiten van bestuursorganen die leiden tot wijziging van het omgevingsplan.

Subparagraaf 3.3.3 heeft alleen betrekking op het omgevingsplan en is daarmee niet van toepassing voor het projectbesluit. Tenslotte wordt in subparagraaf Overgangsrecht 3.3.4 ingegaan op de overgang van de bestaande wet- en regelgeving naar de Omgevingswet.

3.3.1 Regels en onderwerpen projectbesluit

De Omgevingswet geeft geen limitatieve lijst van projecten/activiteiten waarover een projectbesluit genomen kan worden.

In de wet staan vervolgens specifiekere bepalingen over de inhoud van het projectbesluit, zoals omschrijving van het project, maatregelen die getroffen worden hoe de participatie is verlopen.

Het projectbesluit heeft een ander karakter dan andere OW-besluiten en bevat de maatregelen en alle toestemmingen die nodig zijn voor de uitvoering van het project en kan regels bevatten die het omgevingsplan wijzigen.

Tabel 5 biedt een overzicht van de bepalingen van de Omgevingswet over de inhoud van het projectbesluit. Voor de samenstelling van deze tabel is gebruik gemaakt van de Omgevingswet met de voorgenomen wijzigingen die door het wetsontwerp Invoeringswet Omgevingswet (juli 2018) in de Omgevingswet worden aangebracht.

Tabel 5 Inhoudelijke kenmerken projectbesluit

Onderwerp	Bron	Karakterisering/Toelichting
Directe werking projectbesluit	art. 5.52 Ow	Geldt als omgevingsvergunning voor de expliciet in het projectbesluit genoemde activiteiten wijzigt -voor zover strijdig- het omgevingsplan (of meerdere omgevingsplannen) met regels die nodig zijn voor het uitvoeren, in werking hebben of in stand houden van het project.
Overdracht bevoegdheid tot vaststellen projectbesluit	art. 5.44b Ow	Het Rijk kan de bevoegdheid voor het vaststellen van het projectbesluit overdragen aan gedeputeerde staten van de provincie waar het project geheel of in hoofdzaak wordt uitgevoerd, als gedeputeerde staten daarmee instemmen.
Vorbereidingsbesluit	art. 4.16 Ow	Met het oog op de voorbereiding van een projectbesluit kunnen provinciale staten respectievelijk de minister een voorbereidingsbesluit nemen.
Projectbesluit door waterschap	art. 5.53a lid 1 Ow	In een projectbesluit dat wordt vastgesteld door het dagelijks bestuur van een waterschap mogen geen regels worden gesteld die <i>in strijd zijn</i> met regels die op grond van een projectbesluit of een voorbereidingsbesluit van een bestuursorgaan van de provincie of het Rijk in het omgevingsplan zijn opgenomen. Uitzondering daarop vormen de gevallen waarin instructieregels dan wel instructies van Rijk respectievelijk provincie daartoe nopen.
Projectbesluit door provincie	art. 5.53a lid 2 Ow	In een projectbesluit dat wordt vastgesteld door gedeputeerde staten mogen geen regels worden gesteld die in strijd zijn met regels die op grond van een projectbesluit of een voorbereidingsbesluit van het Rijk in het omgevingsplan zijn opgenomen.

3.3.2

Regels en besluiten die leiden tot wijziging projectbesluit

Een bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen, vaststellen en wijzigen van het OW-besluit waarvoor het op grond van de Omgevingswet is aangewezen als bevoegd gezag. In specifieke gevallen hebben regels en besluiten van andere bestuursorganen invloed op dat OW-besluit. Zo kunnen Rijk, provincie en waterschap met een projectbesluit de regels van het omgevingsplan wijzigen.

In deze subparagraaf wordt speciaal aandacht besteed aan de regels en besluiten die invloed hebben op het omgevingsplan. De complexiteit die hiermee samenhangt en de impact die de regels in het omgevingsplan hebben op initiatiefnemers, burgers, bedrijven en instellingen rechtvaardigen een nadere uitwerking. In paragraaf 3.3.2.2 wordt kort aandacht besteed aan het projectbesluit en de projectprocedure.

3.3.2.1 *Meervoudig bronhouderschap*

Met een projectbesluit kunnen DB van het waterschap, GS en de minister de regels van het omgevingsplan wijzigen.

Uitgangspunt bij meervoudig bronhouderschap is dat het bevoegd gezag dat een besluit neemt dat ingrijpt op het omgevingsplan het mutatiebericht aanlevert dat leidt tot wijzigingen in de geconsolideerde versie van het omgevingsplan.

3.3.2.2 *Projectbesluit en projectprocedure*

Rijk, provincies en waterschappen kunnen overgaan tot nemen van een projectbesluit. Het is het sluitstuk van een projectprocedure (zie bijlage 5) waarin de volgende (tussen)producten worden opgeleverd:

- kennisgeving van het voornemen om een verkenning uit te voeren
- kennisgeving participatie
- de voorkeursbeslissing (indien aan de orde)
- het projectbesluit

Het projectbesluit zelf is aangewezen als OW-besluit, maar bestaat weer uit een aantal onderdelen die zelf OW-besluiten zijn of dat mogelijk worden (enige tijd) na de inwerkingtreding van de Omgevingswet:

- omgevingsplan
- omgevingsvergunning

Het projectbesluit kan tijdens de implementatie van de Omgevingswet dan ook nog een aantal veranderingen in vorm doormaken als gevolg van nader te ontwikkelen standaarden voor andere OW-besluiten.

3.3.3 *Omgevingsvergunning voor omgevingsplanactiviteit*

In ieder geval vijf jaar na het onherroepelijk worden van een omgevingsvergunning voor een voortdurende buitenplanse omgevingsplanactiviteit moet het omgevingsplan in overeenstemming worden gebracht met die vergunning, als het gaat om:

- een omgevingsplanactiviteit voor het in stand houden van een bouwwerk;
- een andere omgevingsplanactiviteit die niet in overeenstemming is met de toegedeelde functie aan een locatie.

3.3.4 *Overgangsfase*

Door de Invoeringswet wordt aan de Omgevingswet een hoofdstuk over overgangsrecht toegevoegd. Artikel 22.16 voorziet in een overgangsfase voor het projectbesluit waar het de relatie met het omgevingsplan betreft.

Deze overgangsfase bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste hoeft tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip het projectbesluit niet de regels van het omgevingsplan te wijzigen.

Voor zover een projectbesluit in deze periode in strijd is met het omgevingsplan, geldt het als een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Ten tweede hoeft, voor zover een projectbesluit geldt als omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit, het omgevingsplan niet eerder dan een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip met die vergunning in overeenstemming te zijn gebracht.

In de overgangsperiode is het dus niet verplicht dat het projectbesluit de regels van het omgevingsplan wijzigt, maar het is wel mogelijk.

4 Annoteren

4.1 Inleiding

4.1.1 Annoteren

Annoteren is het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen die tekst machine-leesbaar maken en/of het mogelijk maken dat bepaalde gegevens op een kaart weergegeven worden. De gegevens worden dus niet direct in de lopende, voor de mens leesbare, tekst weergegeven. Dit hoofdstuk gaat over het annoteren van OW-besluiten. Een overzicht van alle mogelijke annotaties is opgenomen in het UML (Unified Modeling Language) klassediagram in Bijlage 3B en de bijbehorende tabel.

4.2 Annotaties

In het samenstel van STOP en TPOD onderscheiden we drie categorieën van annotaties:

- Bekendmakingswet-annotaties
- Omgevingswet-annotaties
- Service-annotaties

Zoals uit de volgende subparagraaf zal blijken is duidelijk dat de Bekendmakingswet-annotaties noodzakelijk zijn om te kunnen bekendmaken en te publiceren. Deze annotaties zullen dus verplicht zijn. Er is nog niet definitief besloten of het toevoegen van annotaties uit de twee andere categorieën verplicht is, uitgangspunt is hierbij om aan te sluiten bij de wet. Over de mate van verplichting van die annotaties worden dan ook in dit hoofdstuk en in paragraaf 5.6, waarin de toepassing van een aantal annotaties wordt toegelicht, nog geen uitspraken gedaan.

4.2.1 Bekendmakingswet-annotaties

Bekendmakingswet-annotaties zijn nodig om te kunnen bekendmaken en te kunnen publiceren en om besluiten te kunnen consolideren. Wanneer deze annotaties niet zijn aangebracht, zal de Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen (verder: LVBB) het besluit of de publicatie weigeren omdat het proces van bekendmaken en consolideren niet geautomatiseerd uitvoerbaar is. Onder deze categorie vallen de metadata die het besluit beschrijven (zoals het bestuursorgaan dat het besluit genomen heeft, de datum waarop het besluit ter inzage is gelegd en de gebruikte versie van de standaard) en de annotatie die de tekst verbindt met het bijbehorende (werkings)gebied.

4.2.2 Omgevingswet-annotaties

Omgevingswet-annotaties maken het mogelijk dat het DSO op de beoogde wijze kan functioneren. Voorbeelden zijn het annoteren van activiteit, functie en omgevingswaarde. Hierdoor is het bijvoorbeeld mogelijk om de regels in het DSO activiteitgericht te bevragen. Deze annotatiesoort zorgt er ook voor dat de werkingsgebieden van regels op een kaartondergrond worden weergegeven. De presentatiestandaard gebruikt deze annotaties om te bepalen met welk symbool (kleur, lijntype, vlakarcering, etc.) het werkingsgebied wordt weergegeven. Dit zorgt ervoor dat wordt voldaan aan de eis dat een besluit kenbaar moet zijn.

4.2.3 Service-annotaties

Service-annotaties zijn annotaties die gebruikers een meer gedetailleerd inzicht bieden, maar niet noodzakelijk zijn om het DSO op de beoogde wijze te laten functioneren. Voorbeelden

van deze soort zijn de annotaties regelkwalificatie (geeft bv. aan dat een regel een vergunningplicht of een meldingsplicht bevat), thema en onderwerp.

4.3 Annotaties met een waardelijst

Bij veel annotaties hoort een lijst (vooraf) gedefinieerde waarden die de annotatie kan aannemen. De waarden staan niet in de objectencatalogus maar in een waardelijst. Om uniformiteit te bevorderen worden zoveel mogelijk eenduidige begrippen gebruikt.

Waardelijsten zijn er in twee vormen:

- limitatieve lijst: er moet een waarde gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden;
- uitbreidbare lijst: er mag gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden, maar er mag ook een eigen waarde gebruikt worden die dan vaak aan bepaalde voorwaarden moet voldoen. Als de waarde in de landelijke voorziening opgenomen is kunnen alle BG's er gebruik van maken.

Waardelijsten zijn opgenomen in Tabel 10.

5 Vormgeving van het Projectbesluit

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft het model van het projectbesluit en voorziet in de vertaling van (een deel van) de kenmerken van Tabel 1 tot en met Tabel 5 naar het model dat de kenmerken structureert en aan elkaar relateert. Het model legt uit hoe het projectbesluit zodanig gestructureerd wordt, dat het machine-leesbaar en op een gestandaardiseerde manier uitwisselbaar wordt.

Achtereenvolgens worden de onderdelen van een besluit (5.2), de structuur van de tekst-elementen (5.3), een toelichting op werkingsgebieden (5.3) en de uitwerking van specifieke annotaties (5.6). Deze onderdelen zijn gebaseerd op IMOP en het UML-diagram, als beschreven in UML klassediagrammen voor OW-besluiten.

5.2 Besluit en besluitonderdelen

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de onderdelen waaruit het besluit waarbij een projectbesluit of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat.

5.2.1 Toelichting

Het besluit waarbij een projectbesluit of een wijziging daarvan wordt vastgesteld, bestaat uit twee onderdelen. Facultatief kan daar een derde deel aan worden toegevoegd.

5.2.1.1 Deel één: projectbesluit

Het projectbesluit zelf (of de wijziging daarvan) bestaat alleen uit het eerste deel van het besluit tot vaststelling of wijziging van het projectbesluit en eventueel bijgevoegde bijlagen. Deel één bevat in ieder geval de volgende onderdelen (geen exclusieve opsomming):

- **Motivering en overwegingen (verplicht)**
Dit deel bevat de motivering van het besluit met de overwegingen van het dagelijks bestuur waterschap, gedeputeerde staten of de minister die leiden tot het nemen van het besluit, waaronder de wijze waarop met ingekomen zienswijzen is omgegaan. Er wordt een inhoudelijke onderbouwing van het besluit gegeven waarbij kan worden verwezen naar relevant beleid uit de omgevingsvisie van gemeente, provincie of Rijk.
- **Projectbeschrijving (verplicht)**
Een beschrijving van het project waarvoor het projectbesluit wordt vastgesteld. De projectbeschrijving geeft aan wat op basis van het projectbesluit definitief wordt gerealiseerd.
- **Verkenning en motivering participatie (verplicht)**
De wijze waarop invulling is gegeven aan het participatieproces en de resultaten hiervan moeten worden beschreven in het projectbesluit. Dit is geregeld in artikel 5.51. Als ter voorbereiding van een projectbesluit een voorkeursbeslissing wordt genomen, wordt de invulling van het participatieproces tijdens de verkenning al beschreven in de voorkeursbeslissing. Bij het projectbesluit kan dan ook gebruik worden gemaakt van deze beschrijving.
- **Tijdelijke maatregelen en voorzieningen (verplicht)**
Een beschrijving van de tijdelijke maatregelen en voorzieningen die voor het project wor-

den getroffen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het tijdelijk aanleggen van bouwwegen en werkterreinen.

- Maatregelen ter voorkoming, beperking of compensatie van nadelige gevolgen (verplicht indien aan de orde)

Maatregelen die nodig zijn om de nadelige gevolgen van het project ongedaan te maken, te beperken of te compenseren. Het gaat dan bijvoorbeeld om geluidschermen, het toepassen van stil asfalt, het aanleggen of verlengen van een ecopassage of het treffen van maatregelen in het belang van het behoud van cultureel erfgoed.

- Buiten toepassing gelaten regels (facultatief)

Bij het projectbesluit kan besloten worden regels van andere overheden buiten toepassing te laten. Dit is mogelijk als hier gemotiveerd kan worden aangegeven dat deze regels de uitvoering van het projectbesluit onevenredig belemmeren. Bijvoorbeeld: een beoordelingsregel in de waterschapsverordening die een absoluut verbod inhoudt op het uitvoeren van een wateractiviteit en belemmerend is voor het uitvoeren van het project kan bij besluit van de Minister buiten toepassing gelaten worden.

- Omgevingsvergunningen & andere toestemmingen (facultatief)

Het projectbesluit geldt als omgevingsvergunning voor de expliciet in het projectbesluit genoemde activiteiten en als toestemming voor andere in het projectbesluit benoemde activiteiten. Het projectbesluit geldt daarnaast, als dit expliciet is bepaald, als verkeersbesluit of een besluit tot onttrekking van (een deel van) een weg aan de openbaarheid. Voor de vergunningen opgenomen in het projectbesluit is het bevoegd gezag dat het besluit genomen heeft tevens verantwoordelijk voor de handhaving hiervan.

- Uitwerking (facultatief)

In de uitwerking wordt ingegaan op de voorwaarden waaronder de uitwerking mag plaatsvinden. Hierbij kan worden aangegeven op welk deel van het projectgebied het uit te werken projectbesluit betrekking heeft. De uitwerking vindt plaats na de vaststelling van het projectbesluit en kan, zolang de uitwerking nog niet is verwezenlijkt, door een nieuwe uitwerking worden vervangen (art. 5.54 lid 2 Ow). Bijvoorbeeld: In het projectbesluit is bepaald dat een brug over een rivier gebouwd wordt, maar de exacte hoogte en locatie van de brug moet nog bepaald worden.

Ter ondersteuning van de motivering kunnen bijlagen met onderzoeksgegevens en bescheiden bij dit eerste deel van het vaststellingsbesluit gevoegd zijn.

5.2.1.2 *Deel twee: Wijziging regels omgevingsplan (verplicht indien nodig)*

Het projectbesluit kent een vast onderdeel waarin de regels voor het wijzigen van het omgevingsplan worden opgenomen. In dit onderdeel staat - vergelijkbaar met een wetwijziging of de wijziging van een verordening - aangegeven of het betrokken omgevingsplan wordt aangepast. Aangegeven wordt op welke wijze regels worden toegevoegd, geschrapt, gewijzigd of vervangen door andere regels. Dit onderdeel gaat op in de geconsolideerde (doorlopende) versie van het omgevingsplan dat digitaal raadpleegbaar beschikbaar moet zijn gesteld. De regels van het omgevingsplan wijzigen tegelijk met de bekendmaking van het projectbesluit. In tegenstelling tot de rest van het document is voor dit onderdeel een vormvast opmaak verplicht om integratie in het omgevingsplan mogelijk te maken. Dit wordt in het hoofdstuk 5.4 nader toegelicht.

5.2.1.3 *Deel drie: Artikelsgewijze toelichting (alleen nodig indien gewijzigde regels in het omgevingsplan toelichting behoeven)*

Het derde deel bestaat uit de regels die aan het besluit kunnen worden toegevoegd als het bevoegd gezag ervoor kiest om bij iedere regel - van het deel dat één of meerdere omgevingsplannen wijzigt - een artikelsgewijze toelichting te geven. De artikelsgewijze toelichting is facultatief, niet verplicht. Dit deel van het vaststellingsbesluit zal dus overeenkomen met de artikelsgewijze toelichting zoals die bij wetten en verordeningen gebruikelijk is. Bij elke wijziging van regels van het omgevingsplan wordt dan ook de artikelsgewijze toelichting op die regels geactualiseerd.

De besluitonderdelen zijn schematisch weer gegeven in Figuur 1.

Figuur 1 Schematische weergave besluitonderdelen

5.2.2 *De besluitonderdelen die aan het toepassingsprofiel moeten voldoen*

Het OW-besluit moet goed raadpleegbaar zijn, daarom worden tekstfragmenten in hoge mate gestructureerd en van (extra) intelligentie voorzien. Welke onderdelen van het document hiervoor specifieke richtlijnen vereisen wordt hieronder uitgezet.

Het eerste deel van het projectbesluit is vormvrij. Dat wil zeggen dat dit onderdeel wel juridisch bindend is maar geen verplichte tekstuele opmaak kent. Het tweede deel dat de regels in het omgevingsplan wijzigt heeft een verplichte structuur welke beschreven staat in hoofdstuk 5.4. De derde deel, de artikelsgewijze toelichting, is niet juridisch bindend maar kan een rol spelen in de interpretatie van regels. Omdat hierin de artikelen van deel twee toegelicht worden wordt dezelfde artikelsgewijze opbouw hierin gevolgd.

Het projectbesluit kan via een wijzigingsbesluit worden gewijzigd, bijvoorbeeld door het toevoegen van de nodige omgevingsvergunningen en andere toestemmingen. Daarnaast kan een projectbesluit ook verder uitgewerkt worden binnen de gestelde randvoorwaarden binnen het projectbesluit. Bij beide situaties moet een relatie/verwijzing naar het eerdere (project)besluit opgenomen worden.

Het tweede deel van het besluit wordt inclusief de bijlagen verwerkt in de geconsolideerde (doorlopende) versie van het omgevingsplan en vormt de basis voor de weergave van het projectbesluit die via het Digitaal Stelsel Omgevingswet te raadplegen is. Verwerking van een besluit in de geconsolideerde versie van het omgevingsplan die in het DSO te raadplegen

is, gebeurt nadat het besluit in werking is getreden, en alleen voor die besluitonderdelen die in werking zijn getreden.

Bij het raadplegen van de geconsolideerde versie van het omgevingsplan kan per tekstonderdeel het volledige achterliggende (project)besluit worden opgevraagd en geraadpleegd.

In tegenstelling tot de consolidatie van het omgevingsplan zijn bij het vormvrije deel van het projectbesluit verschillende mogelijkheden. Bij een uitwerking kunnen bepaalde delen samengevoegd worden in het oorspronkelijke besluit. Indien er een wijzigingsbesluit genomen wordt gebaseerd op een oorspronkelijk projectbesluit zal er een koppeling gemaakt worden zodat alle voorgaande versies ook inzichtelijk zijn.

5.3 Tekststructuur van het projectbesluit

Het eerste deel van het projectbesluit (net als de omgevingsvisie en het programma) is opgebouwd uit niet-regeltekst, d.w.z. niet op basis van een artikelstructuur maar met gebruik van een vormvrije tekststructuur. Dit vormvrije deel bevat "klare taal" die ook bekendgemaakt en gepubliceerd zal worden.

Kenmerken van een vormvrije tekststructuur zijn:

- 1 Met de tekststructuur kan de opsteller de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in divisies.
- 2 Een divisie kan bestaan uit een kop, inhoudelijke tekst en onderliggende divisies.
- 3 De tekststructuur kent geen beperking in het aantal mogelijke niveaus.
- 4 In de tekststructuur zijn nummeringen van tekstkoppen of inhoudsopgaven niet verplicht. In de weergave/verbeelding van tekst kunnen ze toegevoegd worden.
- 5 Met de tekststructuur kan de opsteller de tekst inhoudelijk markeren als bijvoorbeeld een citaat, een casus of een voorbeeld.
- 6 De tekststructuur kent een zekere vrijheid in opmaak (tekstkaders, kleurgebruik, lettertypes). Hierbij wordt uitgegaan van een default (minimale) verbeelding, waarbij het mogelijk is om een eigen verbeelding toe te voegen.
- 7 In de tekststructuur kan de opsteller de tekst samenstellen uit losse xml-documenten.

Bij het vormvrije tekstdeel van het projectbesluit zijn een aantal annotaties mogelijk;

- Thema (5.6.8)
- Onderwerp (5.6.9)
- Relaties (5.6.10)
- Verwijzingen (5.6.11)

5.4 Tekststructuur van gewijzigde regels omgevingsplan

De gewijzigde regels omgevingsplan, dus het tweede deel van het projectbesluit, bestaat uit regels en kennen derhalve een Regelingstructuur, oftewel een artikelsgewijze opzet en (facultatief) eventueel een artikelsgewijze toelichting. In de volgende paragrafen wordt uiteengezet hoe de tekst gestructureerd moet worden (5.4.1), welke mogelijkheden voor opschriften en nummering er zijn (5.4.2) en de standaardindeling het document heeft (5.4.3).

De annotaties die in regelteksten kunnen voorkomen zijn;

- Activiteiten (5.6.3)
- Functies (5.6.4)
- Omgevingswaarde (5.6.5)
- Omgevingsnorm (5.6.6)
- Beperkingengebied (5.6.7)
- Thema (5.6.8)
- Onderwerp (5.6.9)
- Relaties (5.6.10)
- Verwijzingen (5.6.11)
- Standaardfrase (5.7)
- Regelkwalificatie (5.6.12)

5.4.1 *Structurering tekstelementen*

In de volgende paragrafen is beschreven hoe de Regelingstructuur toegepast wordt.

5.4.1.1 *Toelichting*

De tekstelementen die kunnen worden gebruikt voor de structurering van (het lichaam van¹) de regeltekst van het projectbesluit zijn Document, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel en Lid. Deze tekstelementen zijn ontleend aan de Aanwijzingen voor de regelgeving (aanwijzingen 3.54, 3.56, 3.57, 3.58, 3.59), met enige nadere specificaties en toevoegingen. Deze elementen worden vervolgens verder ingevuld door de tekstelementen Alinea, Afbeelding, Lijst en Tabel.

De indeling werkt als volgt:

1. Document is het overkoepelende element, de kapstok waar alle regels van het projectbesluit onder hangen.
2. Hoofdstuk en Artikel komen altijd voor.
3. Als er behoefte is aan een groepering van Artikelen in een Hoofdstuk wordt Afdeling gebruikt.
4. In hoofdstukken waarin een onderverdeling in Afdelingen niet volstaat (bijvoorbeeld vanwege de omvang van het hoofdstuk of de verscheidenheid aan onderwerpen in het hoofdstuk) wordt Paragraaf gebruikt; dit tekstonderdeel komt dan tussen Afdeling en Artikel.
5. Bij behoefte aan nog verder gaande onderverdeling wordt Titel gebruikt; dit tekstonderdeel komt dan tussen Hoofdstuk en Afdeling.
6. Een nog verder gaande onderverdeling kan bereikt worden door gebruik te maken van Subparagraaf en Subsubparagraaf; deze tekstelementen komen tussen Paragraaf en Artikel.
7. Artikelen kunnen worden onderverdeeld in Leden.
8. Leden kunnen niet worden onderverdeeld in Subleden, in het model komt Sublid namelijk niet voor.
9. Onder Artikel en Lid kunnen Lijsten worden gebruikt. Lijsten kunnen in meerdere niveaus gebruikt worden, zogenaamde geneste lijsten.
10. Concrete, inhoudelijke regeltekst kan alleen voorkomen onder Artikel en Lid.
11. Alinea, Afbeelding, Lijst en Tabel kunnen voorkomen in Artikel en Lid.
12. Voet- en eindnoten zijn niet toegestaan.

5.4.1.2 *Norm*

Voor tekstelementen gelden de regels uit Tabel 6.

¹ Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in IMOP

Tabel 6 Regels voor tekstelementen

Type tekst- element	Aantal	Mag voorkomen onder	Mag bevatten	Mag niet bevatten
Document	1	nvt		
Boek	0	-	-	
Deel	0	-	-	
Hoofdstuk	1..n	Document	Titel, Afdeling, Artikel	Boek, Deel, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Titel	0..n	Hoofdstuk	Afdeling, Titel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Afdeling	0..n	Hoofdstuk, Titel	Paragraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Paragraaf	0..n	Afdeling	Subparagraaf, Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling
Subparagraaf	0..n	Paragraaf	Subsubparagraaf, Artikel,	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf
Subsubparagraaf	0..n	Subparagraaf	Artikel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf. Subparagraaf
Artikel	1..n	Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf	Lid, Alinea, Afbeelding, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf
Lid	0..n	Artikel	Alinea, Afbeelding, Lijst, Tabel	Boek, Deel, Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Artikel, Subparagraaf, Subsubparagraaf.
Alinea	1..n	Artikel, Lid	-	
Afbeelding	0..n	Artikel, Lid	-	
Lijst	0..n	Artikel, Lid	-	
Tabel	0..n	Artikel, Lid	-	

5.4.2 *Opschrift en nummering van de tekstelementen*

Ten behoeve van de leesbaarheid en een goede oriëntatie in de tekst krijgen de tekstelementen een Kop die bestaat uit een aantal Kopelementen.

5.4.2.1 *Toelichting*

Kopelementen bestaan uit een Label (de naam van het type tekstelement, zoals Hoofdstuk en Artikel), een Nummer en een Opschrift. Met uitzondering van Lid moeten alle tekstelementen worden voorzien van een opschrift; over het algemeen kan het bevoegd gezag het Opschrift zelf kiezen. In Artikelen en Leden kunnen Lijsten voorkomen. Er gelden regels voor het maximum aantal niveaus in Lijsten en de nummering van Lijsten.

5.4.2.2 *Norm*

De verschillende tekstelementen moeten worden voorzien van een Kop. Een Kop bevat de volgende Kop-elementen:

- Label: de tekstuele aanduiding van het type van het tekstelement
- Nummer: de unieke, numerieke aanduiding van het tekstelement
- Opschrift: de tekstuele aanduiding van het tekstelement, waarmee de inhoud van het onderdeel beknopt wordt aangeduid².

Toegepast op de tekstelementen die zijn toegestaan gelden voor de Kop de onderstaande regels, waarbij geldt dat alle onderdelen verplicht zijn, tenzij expliciet anders is vermeld.

- Hoofdstuk:
 - Label: Hoofdstuk
 - Nummer: Hoofdstukken worden oplopend genummerd in Arabische cijfers, achter het cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift:
 - Hoofdstuk 1 heeft het Opschrift Algemene regels
 - Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van de overige hoofdstukken.
- Titel:
 - Label: Titel
 - Nummer: De nummering van Titels begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin de Titel voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Titels in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Titels.
- Afdeling:
 - Label: Afdeling
 - Nummer:
 - In het geval dat tussen Hoofdstuk en Afdeling Titel voorkomt: De nummering van Afdelingen begint met het samengestelde nummer van de Titel waarin de Afdeling

² Aanwijzing 3.57 van de Aanwijzingen voor de regelgeving

voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Afdelingen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.

- In het geval dat tussen Hoofdstuk en Afdeling geen Titel voorkomt: De nummering van Afdelingen begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin de Afdeling voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Afdelingen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Afdelingen.
- Paragraaf:
 - Label: Paragraaf (in verband met de weergave in verschillende browsers is het paragraafteken niet toegestaan).
 - Nummer: De nummering van Paragrafen begint met het samengestelde nummer van de Afdeling waarin de Paragraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Paragrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Paragrafen.
- Subparagraaf:
 - Label: Subparagraaf
 - Nummer: De nummering van Subparagrafen begint met het samengestelde nummer van de Paragraaf waarin de Subparagraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Subparagrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subparagrafen.
- Subsubparagraaf:
 - Label: Subsubparagraaf
 - Nummer: De nummering van Subsubparagrafen begint met het samengestelde nummer van de Subparagraaf waarin de Subsubparagraaf voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Subsubparagrafen in Arabische cijfers, achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Subsubparagrafen.
- Artikel:
 - Label: Artikel
 - Nummer: De nummering van Artikelen begint met het nummer van het Hoofdstuk waarin het Artikel voorkomt, gevolgd door een punt, daarna oplopende nummering van de Artikelen in Arabische cijfers. Achter het laatste cijfer komt geen punt. Tussen Label en Nummer komt een spatie. NB: De nummering van Artikel wordt dus alleen bepaald door de plaats van het Artikel in het Hoofdstuk en niet door de positie van het Artikel in Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf of Subsubparagraaf.
 - Opschrift: Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van het Opschrift van Artikelen.
- Lid:
 - Label: n.v.t.
 - Nummer: Leden worden per artikel oplopend genummerd in Arabische cijfers, waarbij het eerste lid van ieder artikel het nummer 1 krijgt. Achter het cijfer komt een punt.

- Opschrift: Bij Lid kan een Opschrift worden toegevoegd maar dat is niet verplicht. Wanneer gebruik gemaakt wordt van een Opschrift is het bevoegd gezag vrij in de keuze van het Opschrift van Leden.
- Lijsten:
Voor Lijsten gelden de volgende regels:
 - Voorkomen: Lijsten mogen voorkomen onder Artikel en Lid.
 - Een Lijst wordt altijd voorafgegaan door een inleidende tekst.
 - Niveaus: Lijsten mogen in ten hoogste drie niveaus gebruikt worden.
 - Nummer: De onderdelen van de Lijst op het eerste niveau worden aangegeven met letters, op het tweede niveau met Arabische cijfers en op het derde niveau met Romeinse cijfers.
 - Lijstitems: Het aantal Lijstitems per niveau is onbeperkt. Opschrift: n.v.t.

5.4.3 *Standaardindeling regeltekst OW-besluit*

De gewijzigde regels in het projectbesluit kennen in beperkte mate een voorgeschreven inhoudsopgave. In de navolgende subparagrafen wordt dat toegelicht en wordt de norm geformuleerd die dit toepassingsprofiel op dit punt stelt.

5.4.3.1 *Toelichting*

Om het bestuursorgaan de mogelijkheid te bieden het projectbesluit naar eigen inzicht in te delen schrijft dit toepassingsprofiel slechts een zeer beperkte vorm van standaardinhoudsopgave voor. De enige verplichting is dat ieder projectbesluit een eerste hoofdstuk heeft met het opschrift 'Algemene regels'. Uitgangspunt is dat in hoofdstuk 1 'Algemene regels' alleen algemene regels worden opgenomen waarvan het werkingsgebied het hele werkingsgebied van het projectbesluit is.

Doel van dit uitgangspunt is tweeledig. Enerzijds wordt het gehanteerd om ervoor te zorgen dat een gebruiker alle regels die op een locatie gelden gepresenteerd krijgt. Anderzijds voorkomt dit uitgangspunt dat een gebruiker die de regels die voor een bepaalde locatie gelden wil raadplegen ook allerlei regels te zien krijgt die daar niet van toepassing zijn, alleen omdat ze als algemene regel zijn geformuleerd zonder er een specifiek werkingsgebied aan te koppelen. In hoofdstuk 1 'Algemene regels' komen verplicht een artikel Begrippen en een artikel Meet- en rekenregels voor.

5.4.3.2 *Norm*

Ieder projectbesluit kent in ieder geval een hoofdstuk 1 Algemene regels, met in dat hoofdstuk in ieder geval een artikel Begrippen en een artikel Meet- en rekenregels.

5.5 **Locatie**

In deze paragraaf worden de betekenis en werking van Locatie uitgelegd en wordt aangegeven welke eigenschappen voor Locatie nodig zijn (paragraaf 5.5.1), de beschrijving voor het projectgebied (paragraaf 5.5.2), beschrijving van het werkingsgebied van de gewijzigde regels omgevingsplan (paragraaf 5.5.3) en de stapeling van Locaties beschreven (paragraaf 5.5.4); tot slot komt de beschrijving van werkingsgebieden in woorden aan de orde (paragraaf 5.5.5).

5.5.1 *Locatie en Werkingsgebied*

5.5.1.1 *Toelichting*

Een Locatie is een met coördinaten afgebakend gebied of object. Locatie bevat één of meer geometrieën. Een Locatie kan aan een inhoudelijke annotatie gekoppeld worden en kan aan de tekst gekoppeld worden.

Belangrijk is te vermelden dat het object Locatie een STOP-gegeven is. Vanwege de centrale rol die Locatie speelt in de toepassingsprofielen in het domein van de Omgevingswet, wordt Locatie ook in dit TPOD beschreven. Een gedetailleerdere toelichting van Locatie is te vinden in de STOP-documentatie.

Locatie en inhoudelijke annotatie

Een Locatie duidt de geometrische afbakening aan van enkele inhoudelijke annotaties, zoals Activiteit, Functie, Onderwerp, Omgevingswaarde en Omgevingsnorm (zie paragraaf 5.8 voor een toelichting op deze annotaties). Daarvoor hebben deze inhoudelijke annotaties de eigenschap Locatie. Wanneer de gewenste annotatie de eigenschap Locatie heeft, is het verplicht deze vorm van Locatie te gebruiken. De Locatie die aan een inhoudelijke annotatie is gekoppeld, wordt Locatie genoemd en niet Werkingsgebied.

Locatie en tekst

In de gevallen waarin geen annotatie wordt toegevoegd of een annotatie wordt gebruikt die geen eigenschap Locatie heeft, zoals Thema, wordt gebruik gemaakt van de vorm van Locatie die aan een Tekstelement, Tekstfragment of een element uit de VrijeTekstStructuur is gekoppeld. In een OW-besluit heeft (de inhoud van) een Tekstelement, Tekstfragment of een element uit de VrijeTekstStructuur een werking voor een Locatie. Een Locatie die aan een Tekstelement, Tekstfragment of een element uit de VrijeTekstStructuur is gekoppeld, wordt Werkingsgebied genoemd. Dat geldt voor zowel OW-besluiten met regels als voor OW-besluiten zonder regels. Dit betekent dat OW-besluiten zonder regels óók werkingsgebieden bevatten.

In principe wordt bij ieder Tekstelement expliciet een Werkingsgebied aangegeven. Indien er geen Werkingsgebied is gekoppeld aan een Tekstelement, geldt hiervoor het volledige Werkingsgebied van het besluit tot vaststelling of wijziging of van het hele OW-besluit. Dit Werkingsgebied kan het grondgebied van het bevoegd gezag zijn dat het OW-besluit heeft vastgesteld, maar dat hoeft niet. Bijvoorbeeld als een Werkingsgebied van het besluit alleen een deel van het grondgebied van het bevoegd gezag betreft of als een gebied de uiterste grenzen van een projectbesluit aangeeft.

Eigenschappen van Locatie

Locatie bevat zoals gezegd één of meer geometrieën. Een geometrie legt een positie vast door middel van coördinaten. Het gaat hier om de geometrische beschrijving en niet om een geografische beschrijving in woorden. Voor geometrie geldt een aantal functionele normen.

De tweede eigenschap van Locatie is Idealisatie. Idealisatie geeft aan hoe nauwkeurig het bevoegd gezag Locatie heeft bedoeld en hoe Locatie derhalve geïnterpreteerd moet worden. Een Locatie kan exact bedoeld zijn, maar ook indicatief. Een voorbeeld van dat laatste is als een grens met een formule berekend is; de grens houdt dan geen rekening met de situering van objecten als woningen e.d. terwijl dat in de interpretatie wel zou moeten. Als Locatie gekoppeld is aan een tekstelement of tekstfragment, kan bij deze koppeling bijgehouden worden wat de idealisatie van de Locatie is. Aan ieder tekstelement of tekstfragment dat aan een Locatie is gekoppeld kan dus een eigen idealisatie toegekend worden. Dat betekent dat

eenzelfde Locatie verschillende idealisatie kan hebben, afhankelijk van welk tekstelement of tekstfragment wordt bevraagd. Wanneer de Idealisatie indicatief is, kan optioneel worden aangegeven met welke marge Locatie geïnterpreteerd moet worden. De marge geeft de afstand in meters voor de interpretatie van de begrenzing aan.

Bij de Locatie wordt de bron bijgehouden. Bron geeft aan of een basisregistratie is gebruikt om geometrieën uit over te nemen en zo ja welke, dan wel dat een geometrie berekend of zelf gecreëerd is.

De noemer is een tekstuele beschrijving van de locatie die de verbinding legt tussen de aanduiding in de tekst van een locatie en de verwijzing naar het informatie-object in de bijlage bij de regels. Voorbeelden voor omgevingsplan respectievelijk omgevingsverordening, waar bij de noemer in cursieve tekst is weergegeven, zijn:

- Ter plaatse van de functie Levendig stadscentrum zijn de volgende activiteiten toegestaan.
- Nieuwe luidruchtige activiteiten en gedragingen zijn in een stiltegebied verboden.

5.5.1.2 Norm

Locatie heeft de volgende eigenschappen:

- Geometrie: de beschrijving van de positie door middel van coördinaten.
Voor Geometrie gelden de volgende functionele normen:
 - Bij Locatie is Geometrie verplicht.
 - Locatie kan bestaan uit één of meer Geometrieën.
 - Een Geometrie mag alleen een vlak of multivlak zijn.
 - Per Locatie kan de coordinate reference system (crs) verschillen. Deze wordt bijgehouden bij Geometrie. Als een Locatie bestaat uit meerdere Geometrieën moeten deze allemaal dezelfde crs hebben. De standaard ondersteunt de volgende crs-en:
 - EPSG:28992 (=RD) en
 - EPSG:4258 (=ETRS89)
- Bron: de bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie. Bron wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Idealisatie: de manier waarop de begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is. Idealisatie wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Marge: de afstand in meters waarmee de indicatief bedoelde begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden. Marge is een optionele eigenschap die alleen kan worden gebruikt wanneer de waarde van Idealisatie indicatief is. De marge is de afstand in meters en wordt aangegeven met decimal.
- Noemer: de tekstuele beschrijving van de locatie.

5.5.2 Beschrijving van het werkingsgebied voor het projectbesluit

Een werkingsgebied kent voor het projectbesluit (deel één) één verschijningsvorm: Geometrie.

Voor het projectbesluit is een aantal uitgangspunten van belang voor het toepassen van werkingsgebieden. Voor het gehele projectbesluit is het verplicht om de grens van het beoogde projectgebied als werkingsgebied exact aan te geven. Zie Figuur 2 voor een illustratief voorbeeld.

Figuur 2 Projectgebied

De tekstfragmenten in het vormvrije deel van het projectbesluit kunnen optioneel gekoppeld worden aan een eigen werkingsgebied. De coördinaten van deze werkingsgebieden worden in dit geval opgenomen in het besluit, in tegenstelling tot het alleen duiden van een locatie in een figuur of afbeelding zoals in de huidige werkpraktijk vaak voor komt. De begrenzing hiervan mag exact of indicatief zijn afhankelijk van het onderwerp maar mag nooit buiten de verplicht opgenomen grens van het projectgebied vallen. Denk hierbij aan de aanwijzing van gronden in het projectbesluit of het aangeven op de kaart waar compenserende maatregelen worden genomen. Om andere objecten als bijvoorbeeld geluidsschermen te duiden kan gebruik worden gemaakt van lijnen en punten.

5.5.3 *Beschrijving van het werkingsgebied voor gewijzigde regels omgevingsplan*

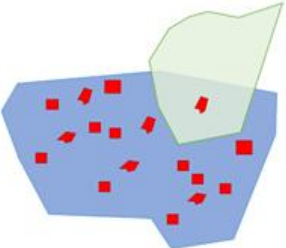
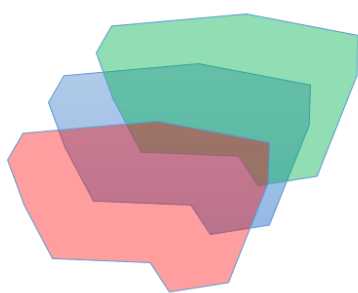
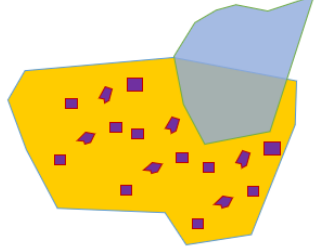
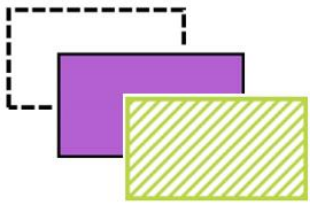
Het deel van het projectbesluit dat de regels van één of meerdere omgevingsplannen wijzigt gaat op een afwijkende manier met gebieden om.

Voor het deel van het projectbesluit dat de regels van één of meerdere omgevingsplannen wijzigt (deel 2) is het verplicht dat ieder afzonderlijk identificeerbaar stuk tekst een werkingsgebied heeft: iedere regel heeft een werkingsgebied. Alleen een exacte begrenzing in coördinaten is in dit geval toegestaan. Het uitgangspunt is dat elke regeltekst ten minste een begrenzing heeft. Het gebied waar een regel zijn werking heeft wordt een werkingsgebied genoemd. Het werkingsgebied moet zo expliciet mogelijk worden beschreven of wordt aangeduid door middel van een (twee dimensionale) geometrie (vlak). Voor afstanden tot of vanaf een object (bijvoorbeeld een emissiebron) of de hartlijn van een object (bijvoorbeeld een buisleiding) worden vlakken in de vorm van een cirkel of strook opgenomen.

5.5.4 *Stapeling van Locaties*

Locaties kunnen geheel of gedeeltelijk gestapeld worden. Dat geldt zowel voor Locaties bij tekstelementen of annotaties van dezelfde soort als voor Locaties bij tekstelementen of annotaties van verschillende soorten.

De navolgende figuren laten een aantal voorbeelden van stapelingen van Locaties zien voor het omgevingsplan.

 <p> ■ functie: Herstructureringsgebied ■ functie: Centrumgebied ■ functie: Beschermd monument </p>	 <p> ■ functie: Groen ■ functie: Woongebied ■ functie: Bedrijf </p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van locaties van hetzelfde type: de locaties van 3 verschillende functies die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van hetzelfde type: de locaties van 3 verschillende functies die precies op dezelfde plek liggen</p>
 <p> ■ omgevingswaarde: luchtkwaliteit ■ functie: woongebied ■ activiteit: bouwactiviteit </p>	 <p> ■ omgevingswaarde: fijnstof ■ functie: Bedrijf ■ activiteit: slopen </p>
<p>Gedeeltelijke stapeling van locaties van verschillende typen: de locaties van omgevingswaarde, functie en activiteit die gedeeltelijk op dezelfde plek liggen</p>	<p>Volledige stapeling van locaties van verschillende typen: de locaties van omgevingswaarde, functie en activiteit die precies op dezelfde plek liggen</p>

Figuur 3 Stapeling van locaties

De standaard stelt geen beperkingen aan de stapeling: niet in aantal en niet in soort.

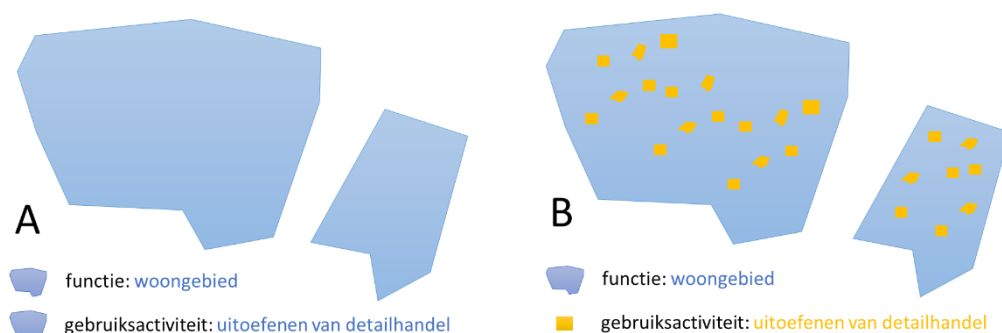
5.5.5 Beschrijving werkingsgebied in woorden

Locatie legt het gebied waar een regeltekst zijn werking heeft in coördinaten vast. Soms is het wenselijk om het gebied waar een regeltekst zijn werking heeft niet exact te begrenzen. In die gevallen wordt het werkingsgebied in woorden beschreven.

Een voorbeeld is het beschrijven van het gebied waar een functiegerelateerde gebruiksactiviteit zijn werking heeft: "In het werkingsgebied van de functie Woongebied is in ieder hoekpand de activiteit 'het uitoefenen van detailhandel' toegelaten." Deze regeltekst is gekoppeld aan het werkingsgebied van de functie Woongebied. Bij een beschrijving van het gebied in woorden kan een kaartviewer deze niet op de kaart tonen omdat zo'n gebied doorgaans niet bekend is in de kaart. Een raadpleger ziet deze regel bij het opvragen van de geldende regels voor zowel een hoekpand als een niet-hoekpand. Zonder eigen interpretatie kan de raadpleger niet eenduidig vaststellen waar de regel geldt. Wanneer een geometrisch begrensde werkingsgebied gebruikt wordt, kan een kaartviewer het wel tonen. Bijvoorbeeld: "De

activiteit 'het uitoefenen van detailhandel' is uitsluitend toegelaten ter plaatse van het werkingsgebied 'het uitoefenen van detailhandel'. Voor deze aanpak is het wel nodig om iedere afzonderlijke locatie van het werkingsgebied in te tekenen. Het werkingsgebied van de afzonderlijk begrensde gebruiksactiviteit moet binnen het werkingsgebied van de functie liggen, ongeacht of dat werkingsgebied door middel van een geometrie of in woorden begrensd is.

In Figuur 4 wordt dit principe aan de hand van het voorgaande voorbeeld schematisch weergegeven: A is de kaartweergave bij de beschrijving van het werkingsgebied van de gebruiksactiviteit in woorden; B is de kaartweergave bij een begrenzing van het werkingsgebied van de gebruiksactiviteit door middel van geometrieën.

Figuur 4 Begrenzing werkingsgebied in woorden (A) en met coördinaten (B)

5.6 Toepassing van annoteren in het projectbesluit

Zowel in het projectbesluit als in de gewijzigde regels omgevingsplan kunnen annotaties toegepast worden. Omdat de opbouw in tekst verschilt verschillen ook de mogelijkheden tot annoteren. Welke mogelijkheden er per onderdeel zijn staat in Tabel 7 opgesomd

	Projectbesluit (deel 1)	Gewijzigde regels omgevingsplan (deel 2)	Artikelgewijze toelichting (deel 3)
Activiteit		x	
Functies		x	
Omgevingswaarde		x	
Omgevingsnorm		x	
Beperkingengebied		x	
Thema	x	x	
Onderwerp	x	x	
Relaties	x	x	
Verwijzingen	x	x	
Standaardfrase		x	
Regelkwalificatie		x	

Tabel 7 Annotaties per onderdeel

Omdat sommige annotaties (omgevingsnorm en omgevingswaarde) gebruik maken van aanvullende waardes dienen er ook begrippen en meet en rekenregels opgenomen te worden zodat deze annotaties daar gebruik van kunnen maken. Dit staat beschreven in alinea 5.6.1 en 5.6.2. Dit is alleen van toepassing bij gewijzigde regels in het omgevingsplan.

Daarna zullen alle annotaties in alinea 5.6.3 tot en met 5.6.12 uitgebreid toegelicht worden. Wanneer het projectbesluit een omgevingsplan wijzigt is de richtlijn het niveau van annotaties (in het geldende plan) te volgen. Het kan dus voorkomen dat wanneer er meerdere omgevingsplannen tegelijk gewijzigd worden er per gebied een verschillende manier van annoteren gehanteerd moet worden.

5.6.1 Begrippen

Bij het wijzigen van regels in het omgevingsplan kan het voorkomen dat hiermee samenhangende begrippen ook aangepast moeten worden. Een voorbeeld hiervan is dat bepaalde activiteiten vanaf een bepaald meetpunt toegestaan zijn maar dat meetpunt door een project wijzigt.

5.6.1.1 Toelichting

Zoals in paragraaf 5.4.3.1 is beschreven worden begripsbepalingen uitsluitend opgenomen in het artikel Begrippen in hoofdstuk 1 en niet (ook) op andere plaatsen in de regeltekst. Dit zorgt er voor dat de begrippen goed vindbaar zijn en draagt bij aan de eenduidigheid van regels: voorkomen wordt dat eenzelfde begrip op meerdere plaatsen wordt gedefinieerd en dat voor eenzelfde begrip onbedoeld verschillende definities worden gebruikt. Op deze manier is voor een opsteller makkelijk terug te vinden of een begrip in het OW-besluit al gedefinieerd is; iets wat ook meervoudig bronhouderschap kan vergemakkelijken. Ook wordt op deze manier voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat over bij welk werkingsgebied een begripsdefinitie hoort.

Het is dus niet toegestaan om op meerdere plaatsen in eenzelfde OW-besluit begrippen te definiëren, waardoor het ook niet mogelijk is om eenzelfde begrip in verschillende tekstgedeelten verschillende betekenissen te geven. Dit kan worden opgelost door de begrippen een wat specifiekere naam mee te geven. Een (willekeurig gekozen) voorbeeld is de bebouwde kom. Vanuit verschillende aspecten moeten c.q. kunnen regels worden gesteld waarvan het werkingsgebied de bebouwde kom is, waarbij de bebouwde kom niet steeds hetzelfde gebied is. Een oplossing zou kunnen zijn om het begrip te specificeren tot bijvoorbeeld 'bebouwde kom bouwregels', 'bebouwde kom regels kapactiviteit', 'bebouwde kom verkeersregels'.

Om het met wijzigingsbesluiten invoegen en verwijderen van begrippen eenvoudig te houden worden de begrippen in alfabetische volgorde geplaatst zonder gebruik te maken van nummering.

Strikt genomen is bij de begrippen geen sprake van een annotatie. Er wordt namelijk gebruik gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.6.1.2 *Norm*

Voor de begripsbepalingen gelden de volgende regels:

- begripsbepalingen worden uitsluitend opgenomen in het artikel Begrippen in hoofdstuk 1;
- het artikel Begrippen begint met een introducerende zin;
- ieder begrip bestaat uit een term en een definitie;
- de begrippen worden in alfabetische volgorde opgenomen en krijgen geen nummer.

Op de begrippen wordt de IMOP-systematiek Begrippenlijst toegepast: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.6.2 *Meet- en rekenregels*

5.6.2.1 *Toelichting*

In het projectbesluit zullen regels voorkomen waarvan duidelijk moet zijn hoe er bij de toepassing ervan gemeten en/of gerekend moet worden. Dit zal onder andere het geval zijn bij omgevingswaarden (zie paragraaf 5.6.5) en omgevingsnormen (zie paragraaf 5.6.6). Hoe gemeten en/of gerekend moet worden, wordt vastgelegd in meet- en rekenregels.

Bij elkaar in één artikel plaatsen van meet- en rekenregels zorgt er voor dat ze goed vindbaar zijn en draagt bij aan de eenduidigheid van regels. Voorkomen wordt dat van eenzelfde onderwerp op meerdere plaatsen wordt vastgelegd hoe er bij de toepassing gemeten en/of gerekend moet worden en dat er daarbij onbedoeld verschillende wijzen van meten en/of rekenen worden voorgeschreven. Op deze manier is voor een opsteller makkelijk terug te vinden of een meet- of rekenregel al in het projectbesluit is opgenomen; iets wat ook meer eenvoudig bronhouderschap kan vergemakkelijken. Ook wordt op deze manier voorkomen dat er onduidelijkheid ontstaat over bij welk werkingsgebied een meet- of rekenregel hoort.

Het is dus niet toegestaan om op meerdere plaatsen in eenzelfde projectbesluit regels over de wijzen van meten en/of rekenen vast te leggen, waardoor het ook niet mogelijk is om eenzelfde onderwerp in verschillende tekstgedeelten verschillende meet- en/of rekenregels

te geven. Dit kan worden opgelost door zo'n meet- of rekenregel een wat specifiekere naam mee te geven.

Om het met wijzigingsbesluiten invoegen en verwijderen van meet- en rekenregels eenvoudig te houden worden de ze in alfabetische volgorde geplaatst zonder gebruik te maken van nummering.

Strikt genomen is bij de meet- en rekenregels geen sprake van een annotatie. Er wordt namelijk gebruik gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities.

5.6.2.2 *Norm*

Voor de meet- en rekenregels gelden de volgende regels:

- meet- en rekenregels worden uitsluitend opgenomen in het artikel Meet- en rekenregels in hoofdstuk 1;
- het artikel Meet- en rekenregels begint met een introducerende zin;
- voor de meet- en rekenregels zelf wordt gebruik gemaakt van de IMOP-systematiek Begrippenlijst: een specifieke vorm van een Lijst die gericht is op het coderen van een lijst met definities;
- iedere meet- of rekenregel bestaat uit een term en een beschrijving van de te gebruiken meet- of rekenwijze;
- de meet- en rekenregels worden in alfabetische volgorde opgenomen en krijgen geen nummer.

5.6.3 *Activiteit*

5.6.3.1 *Toelichting*

Een activiteit is ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd.

Er is geen limitatieve lijst te geven van alle activiteiten waarvoor het projectbesluit regels zal bevatten. Dat is ook niet nodig. Naar verwachting zal het projectbesluit in het DSO vooral bevraagd worden aan de hand van voorgenomen activiteiten. Een activiteitgerichte bevraging van regels in het DSO wordt mogelijk wanneer de regels over activiteiten goed machi-neleesbaar worden gemaakt door middel van het annoteren van Activiteit. Deze bevraging wordt nog verder vergemakkelijkt wanneer in ieder projectbesluit en in ieder ander OW-besluit met regels dezelfde benaming wordt gebruikt voor die activiteiten die veel gebruikt en dus ook veel geraadpleegd zullen worden. Daarom is er voor de annotatie Activiteit een waardelijst. Op die waardelijst staan de veel gebruikte activiteiten. De waardelijst is uitbreidbaar: wanneer een regel wordt gesteld over een activiteit die op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt voor de annotatie. Wanneer de activiteit niet voorkomt op de waardelijst wordt een eigen naam voor de activiteit-annotatie gekozen.

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke activiteiten in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, wel is de verwachting dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid activiteiten kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende activiteiten. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om activiteiten in activiteitengroepen in te delen. Om het mogelijk te maken ook activiteiten te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de activiteitengebied-

groep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd. De activiteitengroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere activiteitengroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met activiteitengroepen kunnen de werkingsgebieden van alle activiteiten worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van activiteiten per groep weer te geven op een kaart(laag).

Een van de activiteitengroepen is de gebruiksactiviteit. De term gebruiksactiviteit is door PR04 geïntroduceerd en wordt als annotatie gebruikt. De term heeft geen juridische betekenis en hoeft niet in de regeltekst van het projectbesluit voor te komen maar desgewenst mag dat wel. Gebruiksactiviteit is een van de activiteitengroepen, zoals bouwactiviteit en sloopactiviteit ook activiteitengroepen zijn. Zoals de bouwactiviteit gaat over bouwen, gaat de gebruiksactiviteit over het (planologische) gebruik van gronden en opstallen, onder vigeur van de Wet ruimtelijke ordening wel gebruik in enge zin genaamd.

Vaak zal het voldoende zijn om per activiteit die in de regeltekst voorkomt de annotatie Activiteit één keer toe te voegen. Er zijn echter gevallen waarin het wenselijk is om voor één activiteit de annotatie Activiteit twee keer te gebruiken. Het belangrijkste voorbeeld daarvan is de beperkingengebiedactiviteit. Dat is in de terminologie van de Omgevingswet iedere activiteit in een beperkingengebied. De Omgevingswet verbindt bepaalde gevolgen aan het feit dat een activiteit een beperkingengebiedactiviteit is. Het slopen van een schuur in een beperkingengebied is dus een beperkingengebiedactiviteit, maar tegelijk ook een sloopactiviteit. Omwille van de gevolgen die de Omgevingswet daar aan verbindt is het wenselijk om deze activiteit te annoteren als beperkingengebiedactiviteit; ten behoeve van de bevraging in DSO-LV is het evenzozeer wenselijk om deze activiteit te annoteren als sloopactiviteit. De standaard maakt dit mogelijk.

In regels over activiteiten zullen vaak bepalingen worden opgenomen over het al dan niet noodzakelijk zijn van een melding of een vergunning en over verboden en geboden; datzelfde geldt voor indieningsvereisten en beoordelingsregels. Dit zijn regels die in het DSO veel geraadpleegd en bevraagd zullen worden. Het aan de annotatie van de activiteit toevoegen van een eigenschap die aangeeft tot welke van deze regelsoorten een regel behoort maakt het mogelijk om in het DSO te kunnen vinden dat voor een specifieke activiteit een dergelijke regel geldt. We noemen die eigenschap 'Kwalificatieactiviteitregel'. De bedoeling is dat deze annotatie alleen wordt gebruikt voor regels die daadwerkelijk een vergunningplicht in het leven roepen, beoordelingsregels geven voor een vergunningaanvraag et cetera; niet voor instructieregels die bepalen dat in het omgevingsplan voor een bepaalde activiteit een vergunningplicht moet worden opgenomen.

5.6.3.2 Norm

Voor de annotatie Activiteit zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Activiteit: de naam van de activiteit. Voor Activiteit geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Activiteitengroep: de categorie waartoe de activiteit behoort. De activiteitengroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over de activiteit geldt.
- KwalificatieActiviteitregel: de eigenschap die vastlegt tot welke soort een regel over een activiteit behoort. KwalificatieActiviteitregel wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.

5.6.4 *Functie*

5.6.4.1 *Toelichting*

Op grond van artikel 4.2 lid 1 Omgevingswet³ bevat het omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente de regels die nodig zijn voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De evenwichtige toedeling van functies aan locaties is in deze formulering bedoeld als een abstract criterium, vergelijkbaar met het eveneens abstracte criterium goede ruimtelijke ordening uit de Wet ruimtelijke ordening.

Het zorgen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties wordt in het omgevingsplan bereikt door het zodanig stellen van regels over activiteiten en de locaties waar die activiteiten wel of juist niet verricht mogen worden dat onderling evenwicht ontstaat. Dat kan door gebieden een functie te geven en die gebieden te begrenzen met coördinaten waardoor ze op een kaart als functie worden weergegeven, in combinatie met het stellen van regels over bij die functie behorende activiteiten.

Op deze manier kan een aantal varianten van het omgevingsplan ontstaan:

- in de regels en op de kaart van het omgevingsplan wordt het hele grondgebied van de gemeente gevuld met functie-aanduidingen, alle regels over activiteiten zijn aan een functie-aanduiding gebonden en de werkingsgebieden van de activiteiten vallen samen met het werkingsgebied van de functie-aanduiding waar ze bij horen;
- in de regels en op de kaart van het omgevingsplan wordt het hele grondgebied van de gemeente gevuld met functie-aanduidingen, er zijn activiteiten waarvan het werkingsgebied samenvalt met het werkingsgebied van de functie-aanduiding waar de activiteit bij hoort, daarnaast zijn er ook activiteiten waarvan het werkingsgebied niet samenvalt met het werkingsgebied van een functie;
- in de regels en op de kaart van het omgevingsplan komen geen functieaanduidingen voor, er wordt alleen gewerkt met werkingsgebieden van activiteiten;
- in de regels en op de kaart van het omgevingsplan komen functieaanduidingen voor maar die zijn niet grondgebied-dekkend, er zijn activiteiten waarvan het werkingsgebied samenvalt met het werkingsgebied van de functie-aanduiding waar de activiteit bijhoort, daarnaast zijn er ook activiteiten waarvan het werkingsgebied niet samenvalt met het werkingsgebied van een functie.

Bij het toepassen van de systematiek van functie-aanduidingen worden de werkingsgebieden van functies weergegeven⁴ op een kaart.

Op voorhand is niet te zeggen hoeveel en welke functie-aanduidingen gebruikt zullen worden, wel is de verwachting dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid functies kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende functie-aanduidingen. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om functies in functiegroepen in te delen. De functiegroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Om het mogelijk te maken ook functies te annoteren die nu

³ Zoals dit luidt na wijziging door het wetsontwerp van de Invoeringswet Omgevingswet van juli 2018

⁴ Doel van het weergeven van functies op een kaart: 1) absolute zekerheid verschaffen over waar een functie geldt, 2) een integraal beeld weergeven van alle functies die in het omgevingsplan (of het wijzigingsbesluit) voorkomen, waardoor een inschatting van het type gebied gemaakt kan worden, 3) locatiegerichte bevraging mogelijk maken: welke functie geldt hier en welke vormen van gebruik etc. zijn hier toegestaan.

nog niet voorzien zijn, is de functiegroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd. Iedere functiegroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met functiegroepen kunnen de werkingsgebieden van alle functie-aanduidingen worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van functies per groep weer te geven op een kaart(laag).

Bij het werken met functie-aanduidingen worden in het regeltekstonderdeel over een specifieke functie alleen regels opgenomen over functie-gerelateerde activiteiten:

- de gebruiksactiviteit: welke vormen van gebruik zijn toegelaten (al dan niet na melding of vergunningverlening) en welke niet, met de bijbehorende beoordelingsregels, indieningsvereisten en bepalingen over maatwerkvoorschriften en dergelijke;
- de status oftewel bijzondere eigenschappen: welke regels gelden voor het object of de locatie en mogelijk ook voor andere functies die op dezelfde locatie zijn toegekend;
- overige activiteiten die een onlosmakelijke relatie hebben met de specifieke functie die met een functie-aanduiding aan een locatie wordt toegedeeld en met het gebied waaraan de specifieke functie is toegedeeld.

5.6.4.2 Norm

Voor de toepassing van functie-aanduidingen (het geven van functies aan gebieden en die gebieden begrenzen met coördinaten waardoor ze op een kaart als functie worden weergegeven) is het noodzakelijk de annotatie Functie toe te voegen. Voor de annotatie Functie zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Functie: de naam van de functie. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam.
- Functiegroep: dit is de categorie waartoe de functie behoort. De functiegroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Locatie: legt het gebied vast waar de functie geldt;
- Bij het werken met functie-aanduidingen worden in het regeltekstonderdeel over een specifieke functie alleen regels opgenomen over functie-gerelateerde activiteiten.

5.6.5 Omgevingswaarde

5.6.5.1 Toelichting

Over omgevingswaarden zijn in de Omgevingswet de volgende bepalingen opgenomen. Omgevingswaarden zijn normen die de gewenste staat of kwaliteit van (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving, de toelaatbare belasting door activiteiten en/of de toelaatbare concentratie of depositie van stoffen als beleidsdoel vastleggen. De omgevingswaarden worden uitgedrukt in meetbare of berekenbare eenheden of anderszins in objectieve termen. Omgevingswaarden kunnen worden vastgesteld met het oog op een algemene kwaliteit van een onderdeel van de fysieke leefomgeving, maar ook voor een concreet bepaald gebied of een voorziening.

Bij het opnemen van een omgevingswaarde moet worden bepaald of de waarde een resultaatverplichting, een inspanningsverplichting of een andere, daarbij te omschrijven verplichting met zich meebrengt. Bij de vaststelling van een omgevingswaarde kan een termijn worden gesteld waarbinnen aan die verplichting moet zijn voldaan. Aangegeven moet worden op welke locaties de omgevingswaarde van toepassing is. Tot slot moet worden onderbouwd

welke taken en bevoegdheden op grond van deze of een andere wet in ieder geval worden ingezet om de omgevingswaarde te verwezenlijken.

De Omgevingswet verbindt twee gevolgen aan het vaststellen van een omgevingswaarde:

- Vastgestelde omgevingswaarden moeten door middel van een systeem van monitoring worden bewaakt en er moet worden beoordeeld of aan die omgevingswaarde wordt voldaan.
- Burgemeester en wethouders moeten, wanneer niet wordt voldaan of naar verwachting niet zal worden voldaan aan een omgevingswaarde, een programma vaststellen: een pakket met beleids- of beheersmaatregelen om alsnog aan die waarde te voldoen.

Een omgevingswaarde leidt bij (dreigende) overschrijding dus alleen tot verplichtingen voor de overheid en heeft geen rechtstreekse werking voor anderen. Omgevingswaarden kunnen in het omgevingsplan worden opgenomen voor zover provincie of Rijk voor dat specifieke beleidsveld geen omgevingswaarden hebben vastgesteld dan wel als zij bij het vaststellen van die omgevingswaarden hebben bepaald dat de gemeente aanvullende of afwijkende omgevingswaarden kan vaststellen.

Deze wettelijke bepalingen zijn als volgt vertaald in vereisten die er voor zorgen dat omgevingswaarden mens- en machineleesbaar kunnen worden vastgelegd.

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke omgevingswaarden in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, wel is de verwachting dat het er veel verschillen de zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid omgevingswaarden kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende omgevingswaarden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om omgevingswaarden in omgevingswaardegroepen in te delen. De omgevingswaardegroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Om het mogelijk te maken ook omgevingswaarden te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de omgevingswaardegroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd. Iedere omgevingswaardegroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met omgevingswaardegroepen kunnen de werkingsgebieden van alle omgevingswaarden worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van omgevingswaarden per groep weer te geven op een kaart(laag).

De waarden (oftewel de meetbare of berekenbare eenheden dan wel de anderszins objectieve termen waarin een omgevingswaarde volgens de wet moet worden uitgedrukt) die een omgevingswaarde kan aannemen, kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Bij numerieke waarden moet aangegeven worden in welke eenheid de waarde wordt uitgedrukt. Voorbeelden van eenheid zijn meter, decibel en odour unit.

Of een omgevingswaarde een resultaats-, inspannings- of andere verplichting inhoudt wordt vastgelegd met de eigenschap verplichtingsoort. Wanneer dat van toepassing is kan ook worden vastgelegd de termijn waarbinnen aan de verplichting moet worden voldaan.

5.6.5.2 Norm

Voor de annotatie Omgevingswaarde zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Omgevingswaarde: de naam van de omgevingswaarde. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam.

- Omgevingswaardegroep: dit is de categorie waartoe de omgevingswaarde behoort. Omgevingswaardegroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Waarde: de waarde die een omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft. Waarden kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven.
- Eenheid: de grootte waarin numerieke waarden worden uitgedrukt. Eenheid is verplicht wanneer de waarde numeriek is.
- Verplichtingsoort: de soort verplichting die door het vaststellen van de omgevingswaarde wordt opgelegd. De verplichtingsoort wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over de omgevingswaarde geldt.

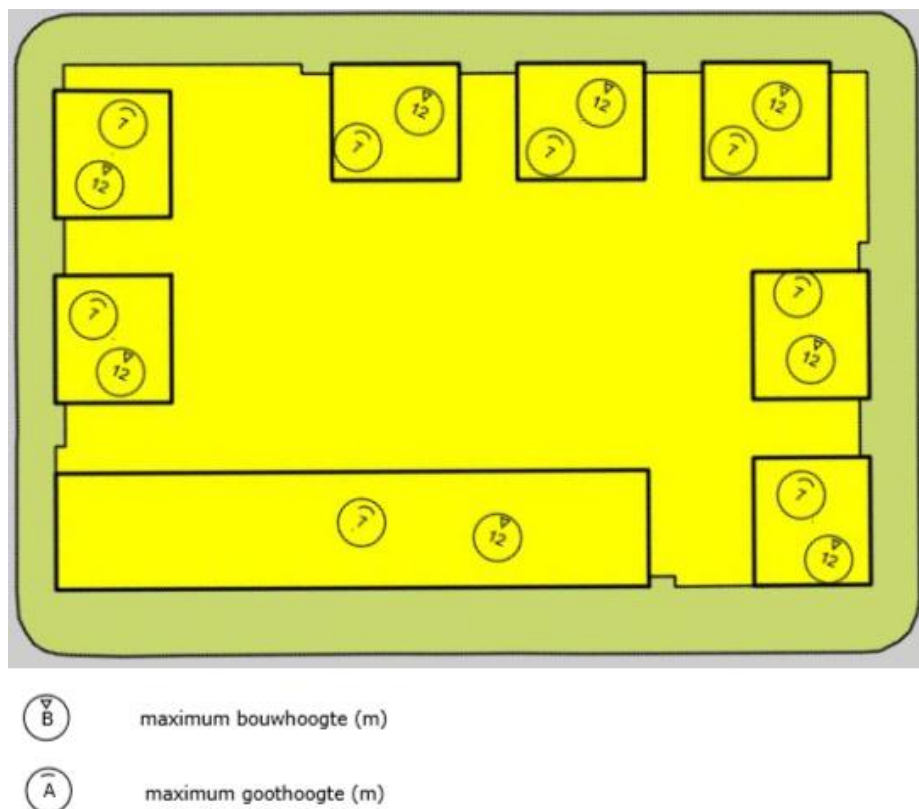
Termijn: de termijn waarbinnen aan de verplichting moet zijn voldaan. Termijn is een optionele eigenschap die gebruikt kan worden wanneer in de regel een termijn wordt gesteld.

5.6.6 *Omgevingsnorm*

5.6.6.1 *Toelichting*

Het bevoegd gezag kan er voor kiezen om in een projectbesluit normen, niet zijnde omgevingswaarden, die in een waarde worden uitgedrukt, op verschillende locaties verschillende waarden te geven en die inzichtelijk weer te geven, bijvoorbeeld op een kaartbeeld. Dit wordt mogelijk gemaakt door de norm te annoteren als Omgevingsnorm.

Figuur 5 illustreert de werking van de annotatie Omgevingsnorm voor de normen maximum goothoogte en maximum bouwhoogte: door de annotatie wordt voor iedere locatie waaraan deze annotatie is gekoppeld de waarde op het kaartbeeld weergegeven.

Figuur 5 Annotatie omgevingsnorm

Figuur 6 laat zien dat de locaties waarvoor normen over maximum goothoogte en maximum bouwhoogte worden gesteld en de waarden die die normen op de verschillende locaties hebben ook in de regeltekst kunnen worden opgenomen. In dit geval is geen gebruik gemaakt van de annotatie Omgevingsnorm.

De maximum goothoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 9 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 15 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 6 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 18 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 4 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 7 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 5 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter.

De maximum bouwhoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 12 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 18 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 8 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 21 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 7 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 10 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 9 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter;

Figuur 6 Goot- en bouwhoogte

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke omgevingsnormen in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, wel is de verwachting dat het er veel verschillen- de zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoe- veelheid omgevingsnormen kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende omgevingsnormen. Daarom is er ten be- hoeve van de weergave voor gekozen om omgevingsnormen in omgevingsnormgroepen in te delen. De omgevingsnormgroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limita- tieve waardelijst. Om het mogelijk te maken ook omgevingsnormen te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de omgevingsnormgroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd. Iedere omgevingsnormgroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met omgevingsnormgroe- pen kunnen de werkingsgebieden van alle omgevingsnormen worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van omgevingsnormen per groep weer te geven op een kaart(laag). De waarden kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Bij numerieke waarden moet aangegeven worden in welke eenheid de waarde wordt uitgedrukt. Voorbeel- den van eenheid zijn meter, decibel en odour unit. Wanneer dat van toepassing is kan ook de periode waarin de omgevingsnorm van toepassing is worden vastgelegd. Voorbeelden daarvan zijn 'tussen 07.00 en 19.00 uur', 'in het broedseizoen'.

De term omgevingsnorm is door PR04 geïntroduceerd en wordt alleen als annotatie gebruikt. De term heeft geen juridische betekenis en zal niet in de regeltekst van het projectbesluit voorkomen. Voorbeelden van de toepassing van omgevingsnorm zijn weer gegeven in 5.6.7.

Tabel 8 Voorbeelden van omgevingsnormen

Tekst⁵	Omgevings- norm	Waarde	Eenheid	Nume- riek/ in woor- den
De maximum bouwhoogte van een woning is 10 me- ter.	maximum bouw- hoogte	10	meter	numeriek
De maximum bouwhoogte van een woning is passend in het patroon van de wis- selende bouwhoogte van de straatwand.	maximum bouw- hoogte	passend in het patroon van de wisselende bouw- hoogte van de straatwand	nvt	in woorden
De maximum geluidbelas- ting op de gevel van een woning is 50 dB(A).	maximum geluid- belasting	50	dB(A)	numeriek
De maximum geluidbelas- ting op de gevel van een woning is zodanig dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat behouden blijft.	maximum geluid- belasting	zodanig dat een aanvaardbaar woon- en leefkli- maat behouden blijft	nvt	in woorden

⁵ NB: in deze kolom zijn de waarde en eenheid in de voorbeelden locatiegericht in de regeltekst ingevoegd.

5.6.6.2 *Norm*

Voor de annotatie omgevingsnorm zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Omgevingsnorm: de naam van de omgevingsnorm. Het bevoegd gezag is vrij in de keuze van de naam.
- Omgevingsnormgroep: dit is de categorie waartoe de omgevingsnorm behoort. Voor Omgevingsnormgroep geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Waarde: de waarde die een omgevingsnorm op een bepaalde locatie heeft. Waarden kunnen numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven.
- Eenheid: de grootte waarin numerieke waarden worden uitgedrukt. Eenheid is verplicht wanneer de waarde numeriek is.
- Locatie: met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over de omgevingswaarde geldt.
- Geldigheid: de periode waarin de norm van toepassing is. Geldigheid is een optionele eigenschap die gebruikt kan worden wanneer een norm slechts in een bepaalde periode geldt.

5.6.7 *Beperkingengebied*

5.6.7.1 *Toelichting*

Een beperkingengebied is een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar, vanwege de aanwezigheid van een werk of object, regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object. Een activiteit die in een beperkingengebied wordt verricht, wordt in het wettelijke systeem beperkingengebiedactiviteit genoemd.

In het omgevingsplan moet de geometrische begrenzing worden vastgelegd van het beperkingengebied waarbinnen de vergunningplicht geldt voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een lokale spoorweg (art. 5.164 lid 2 Besluit kwaliteit leefomgeving). Denkbaar is dat in het omgevingsplan ook andere beperkingengebieden worden opgenomen. Voorwaarde daarbij is dat het moet gaan om een gebied waar beperkingen gelden vanwege en ter bescherming van een werk of een object. Voorbeelden zijn een beperkingengebied voor een windmolen op land en een beperkingengebied in verband met een molenbiotoop. Aangezien het omgevingsplan beperkingengebieden kent, kunnen ook in het projectbesluit, dat immers de regels van een omgevingsplan kan wijzigingen, beperkingengebieden worden opgenomen.

Op voorhand is niet te zeggen over hoeveel en welke beperkingengebieden in de verschillende OW-besluiten regels gesteld zullen worden, het is mogelijk dat het er veel verschillende zullen zijn. Er is geen symboliek (kleur, arcering, lijnstijl) voorhanden die een grote hoeveelheid beperkingengebieden kan weergeven op een manier waarbij voor het menselijk oog voldoende onderscheid is tussen de verschillende beperkingengebieden. Daarom is er ten behoeve van de weergave voor gekozen om beperkingengebieden in beperkingengebiedgroepen in te delen. Om het mogelijk te maken ook beperkingengebieden te annoteren die nu nog niet voorzien zijn, is de beperkingengebiedgroep 'overig' aan de waardelijst toegevoegd. De beperkingengebieden zijn gegroepeerd naar het werk of het object waarop het beperkingengebied betrekking heeft. Voorbeelden van die groepen zijn weg, spoorweg en luchthaven. De beperkingengebiedgroepen die gebruikt kunnen worden zijn opgenomen in een limitatieve waardelijst. Iedere beperkingengebiedgroep heeft een eigen symboliek. Door te werken met beperkingengebiedgroepen kunnen de werkingsgebieden van alle beperkin-

gegebieden worden weergegeven op een kaart(laag) en kan daarvan een integraal beeld gepresenteerd worden. Ook is het mogelijk om de werkingsgebieden van beperkingengebieden per groep weer te geven op een kaart(laag).

Het beperkingengebied zelf krijgt een naam. Daarvoor kan gebruik gemaakt worden van de waardelijst Beperkingengebied. Deze waardelijst is uitbreidbaar, het bevoegd gezag kan ook eigen namen kiezen voor de beperkingengebieden. Ook is het mogelijk om een naam van de waardelijst Beperkingengebied aan te vullen. Een voorbeeld voor een waterkering: hiervoor kan als naam worden gekozen 'waterkering' of 'waterkering in beheer bij waterschap' (eigen naam) of 'waterstaatswerk in beheer bij waterschap – waterkering' (aanvulling naam van waardelijst)

5.6.7.2 *Norm*

Voor de annotatie Beperkingengebied zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Beperkingengebied: de naam van het beperkingengebied. Voor Beperkingengebied geldt een uitbreidbare waardelijst.
- Beperkingengebiedgroep: de categorie waartoe het beperkingengebied behoort. De Beperkingengebiedgroep wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.
- Locatie: met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waar de regel over het beperkingengebied geldt.
-

5.6.8 *Thema*

5.6.8.1 *Toelichting*

In het projectbesluit kan worden geannoteerd wat het Thema van een tekstelement is. Doel van het annoteren van Thema is het kernachtig weergeven van de grondgedachte achter een onderdeel van het OW-besluit. Er is een uitbreidbare waardelijst voor Thema. Een voorbeeld van een waarde voor Thema is Energie. Thema wordt niet op een kaartbeeld weergegeven.

5.6.8.2 *Norm*

Voor het annoteren van Thema is de volgende eigenschap nodig:

- Thema: de naam van het thema. Thema wordt gekozen uit een uitbreidbare waardelijst.

5.6.9 *Onderwerp*

5.6.9.1 *Toelichting*

In het projectbesluit kan worden geannoteerd wat het Onderwerp van een tekstelement is. Waar Thema aangeeft wat de grondgedachte achter een onderdeel van het OW-besluit is, is Onderwerp een korte, inhoudelijke weergave van waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat. Onderwerp kent een uitbreidbare waardelijst. Op deze waardelijst zijn onder meer onderwerpen uit het Besluit activiteiten leefomgeving opgenomen. Een voorbeeld van een waarde voor Onderwerp is Bodemenergie.

Het annoteren van Onderwerp maakt het mogelijk de tekstelementen met hetzelfde onderwerp samen op een kaartbeeld weer te geven. Ook faciliteert het annoteren van Onderwerp het zoeken en bevragen van het OW-besluit in het DSO. Tot slot kan Onderwerp het opstellen en het beheren van het projectbesluit vergemakkelijken.

5.6.9.2 *Norm*

Voor het annoteren van Onderwerp zijn de volgende eigenschappen nodig:

- **Onderwerp:** de naam van het onderwerp. Voor Onderwerp geldt een uitbreidbare waarde-lijst.
- **Locatie:** met de eigenschap Locatie wordt de koppeling gelegd met het gebied waarop het onderwerp van toepassing is.

5.6.10 *Relaties*

5.6.10.1 *Toelichting*

Een regel kan in een bijzondere relatie tot een andere regel staan. De andere regel kan in het projectbesluit zelf of in een ander OW-besluit (ook van een ander bevoegd gezag) staan. Het gaat om een gekwalificeerde relatie: de ene regel is een afwijking, aanvulling of uitzondering op een andere regel.

Dit is bijvoorbeeld het geval als regels uit bijvoorbeeld een waterschapsverordening om dringende redenen buiten toepassing worden gelaten omdat deze de uitvoering van het project belemmeren (art. 5.53, derde en vierde lid). In zo'n geval kan gebruik gemaakt worden van de tekst: "In afwijking van artikel x.x lid y (van [naam regeling]) ...".

De betekenis van de kwalificaties is als volgt:

- **Afwijking:** De ene regel is een vervanging van de andere regel. Een voorbeeld: onder bepaalde voorwaarden kan een omgevingsplan een regel bevatten die de Rijks- of provinciale regel over hetzelfde aspect vervangt, zoals de omgevingswaarde die in het omgevingsplan een hogere of juist lagere waarde krijgt dan in AMvB of omgevingsverordening.
- **Aanvulling:** Naast de ene regel wordt een andere regel gesteld. In het omgevingsplan kan bijvoorbeeld, naast de omgevingswaarde die Rijk of provincie heeft gesteld, een andere omgevingswaarde worden gesteld voor hetzelfde aspect van de fysieke leefomgeving. Een voorbeeld: de provincie geeft een omgevingswaarde voor stof x in de buitenlucht en geeft aan dat bij omgevingsplan aanvullende omgevingswaarden voor de buitenlucht kunnen worden gesteld. Een gemeentebestuur kan dan een omgevingswaarde voor stof y in de buitenlucht vaststellen.
- **Uitzondering:** In de ene regel wordt een uitzondering gemaakt op dat wat in een andere regel is bepaald. Een voorbeeld is een regel waarin is bepaald dat het is verboden om bepaalde activiteiten te verrichten zonder vergunning; in een andere regel wordt een uitzondering op deze vergunningplicht gemaakt, bijvoorbeeld voor ondergeschikte vormen van die activiteit.

Het is mogelijk om te volstaan met een tekstuele weergave van de relatie, maar de relatie kan ook door middel van een annotatie gelegd worden. Het model bevat namelijk een annotatiesystematiek voor het leggen van een relatie van een specifieke regel naar de regel waarop de specifieke regel een uitzondering, aanvulling of afwijking is. Het is aan de opsteller van het projectbesluit om een keuze te maken tussen een tekstuele vermelding van de relatie en een annotatie van de relatie.

De annotatie is met name belangrijk om een relatie te leggen tussen regels die zich op verschillende plaatsen in dan wel buiten het projectbesluit bevinden. De annotatie is niet nodig (maar uiteraard wel mogelijk) als bijvoorbeeld in één artikel zowel de hoofdregel als alle uitzonderingen op die hoofdregel staan. In dergelijke gevallen volstaat een tekstuele vermelding van de relatie.

Bij het annoteren van Relatie wordt de richting van de relatie vanzelf bepaald doordat de annotatie wordt toegevoegd aan de regel waarin de afwijking, aanvulling of uitzondering is geformuleerd. In de annotatie wordt het ID vermeld van de regel waarop de bijzondere regel een verbijzondering is.

5.6.10.2 Norm

De annotatie Relatie is facultatief: het bevoegd gezag kan er voor kiezen om relaties als zodanig te annoteren. Voor het annoteren van een relatie zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Relatie: de naam van de relatie. Relatie wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst. De naam van de relatie geeft de kwalificatie van de relatie aan.
- ReferentieID: De identificatie van de regel (de 'bronregel') waarop de verbijzonderende regel een afwijking, aanvulling of uitzondering is. Deze identificatie bestaat uit de "workIdentifier" van de regel waarnaar de relatie wordt gelegd. De "workIdentifier" is een unieke Identifier die is opgebouwd volgens de standaard Akoma Ntoso Naming Convention.

5.6.11 Verwijzingen

5.6.11.1 Toelichting

Een tekstelement kan een verwijzing naar een ander tekstelement of ander document bevatten. Voorbeelden hiervan zijn:

- de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd;
- de verwijzing vanuit een regel met een open norm naar de beleidsregel waarin algemene regels zijn opgenomen over de toepassing van die open norm;
- de verwijzing vanuit een artikel in de regeltekst naar de artikelsgewijze toelichting op dat artikel (en vice versa);
- de verwijzing vanuit een regel naar een wettelijke bepaling.

Het gaat hier om een simpele verwijzing; de verhouding tussen het ene tekstelement en het andere tekstelement of document is niet gekwalificeerd (zoals wel het geval is bij de Relaties die in de vorige subparagraaf zijn beschreven). Met de hier beschreven verwijzing wordt ook uitdrukkelijk niet de verwijzing vanuit een regel naar een informatie-object bedoeld.

Het model maakt het mogelijk de hier bedoelde verwijzing te maken. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een document) en ExtRef (voor verwijzingen naar (tekstelementen in) andere documenten). Een verwijzing kan gemaakt worden naar een tekstelement in het projectbesluit zelf, maar ook naar (tekstelement in) een ander document.

Bij een verwijzing naar een ander document is aandacht nodig voor de formulering van de verwijzing. Een wijziging in het andere document zou onbedoeld kunnen leiden tot wijziging van het projectbesluit zonder dat daar een besluit van het bevoegd gezag aan ten grondslag ligt. Een oplossing daarvoor kan liggen in het expliciet verwijzen naar een bepaalde versie van dat andere document, of meer algemeen naar de versie die geldig is op het moment van terinzagelegging van het ontwerpbesluit tot vaststelling of wijziging van het projectbesluit dan wel het moment van inwerkingtreden van dat besluit.

Ten behoeve van de goede raadpleegbaarheid van het projectbesluit wordt sterk aanbevolen om in ieder geval gebruik te maken van de verwijzing vanuit een begrip in een regel naar de begripsbepaling waarin dat begrip wordt gedefinieerd.

5.6.11.2 *Norm*

De verwijzing is facultatief: het bevoegd gezag kan er voor kiezen om verwijzingen aan te brengen. Voor het maken van de verwijzing wordt gebruik gemaakt van de generieke xml-elementen IntRef (voor verwijzingen tussen tekstelementen binnen een document) en ExtRef (voor verwijzingen naar (tekstelementen in) andere documenten). Dit is geen vorm van annoteren.

5.6.12 *Regelkwalificatie*

5.6.12.1 *Toelichting*

Dit toepassingsprofiel maakt het mogelijk om alle denkbare soorten regels in het projectbesluit op te nemen. Er zijn soorten regels die vaak in het projectbesluit zullen voorkomen en vooral vaak geraadpleegd en bevestigd zullen worden. Dat wordt vergemakkelijkt als die veelgebruikte soorten regels een gemeenschappelijk kenmerk krijgen waardoor ze makkelijk te vinden zijn. Daarvoor wordt de annotatie regelkwalificatie gebruikt.

Regelkwalificatie is een annotatie die vastlegt tot welke soort een regel behoort. Regelkwalificatie zegt dus iets over de regel en niet over het inhoudelijke aspect waar de regel over gaat. Gebruik maken van deze annotatie vergroot de bevestigbaarheid van de regels. Voor regelkwalificatie geldt een limitatieve waardelijst. Voorbeelden zijn: instructieregel, kostenverhaalregel en informatieplicht. Uitgangspunt van de toepassingsprofielen is dat iedere regel die past in de systematiek van de Omgevingswet gesteld kan worden. Het is mogelijk dat er regels gesteld gaan worden van een soort die op voorhand nog niet was voorzien. Daarom is aan de waardelijst de waarde 'overig' toegevoegd. Deze waarde maakt het mogelijk om regels te stellen en te annoteren waarvoor nog geen bijpassende waarde in de waardelijst Regelkwalificatie is opgenomen. Daarnaast voorkomt deze waarde dat onduidelijk is of het bestuursorgaan er bewust voor heeft gekozen om in het geheel geen gebruik te maken van de annotatie Regelkwalificatie of dat noodgedwongen voor deze ene regel achterwege heeft moeten laten wegens het ontbreken van de juiste waarde.

De meeste annotaties kunnen worden toegepast op het niveau van de Regeltekst en van de Juridische Regel. Dat geldt niet voor de annotatie Regelkwalificatie: die kan alleen worden toegepast op een Regeltekst, dus op het kleinste niveau van informatie: een artikel of een lid. Als een artikel geen leden heeft wordt de annotatie Regelkwalificatie aan het artikel gekoppeld. Als het artikel wel leden heeft, kan er gekozen worden: ieder lid heeft een annotatie Regelkwalificatie, of de annotatie Regelkwalificatie is aan het volledige artikel gekoppeld. Op deze manier worden er niet verschillende soorten juridische regels bij elkaar in één lid respectievelijk artikel geplaatst. Dit zorgt er voor dat bij het bevestigen van het omgevingsplan in DSO-LV de gebruiker die wil weten of er een vergunningplicht geldt voor een bepaalde activiteit ook de regels over de bevestigdheid van B&W om maatwerkvoorschriften te stellen gepresenteerd krijgt.

5.6.12.2 *Norm*

Voor de annotatie Regelkwalificatie zijn de volgende eigenschappen nodig:

- Regelkwalificatie: de naam van de regelkwalificatie. Regelkwalificatie wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst.

- Normadressaat: het bestuursorgaan dat of de organisatie die de taak of de bevoegdheid waarover de instructieregel gaat moet uitvoeren. Normadressaat wordt gekozen uit een limitatieve waardelijst. Deze eigenschap is verplicht wanneer 'uitoefening taken en bevoegdheden' is gekozen als waarde voor de eigenschap InstructieregelVoorInstrument.

Regelkwalificatie kan alleen worden toegepast op een regeltekst, d.w.z. op Artikel of Lid.

5.7 Standaardfrase als verbinding tussen regeltekst, werkingsgebied en waarden

In OW-besluiten met regels zullen veel normen voorkomen die in verschillende gebieden verschillende waarden hebben, denk hierbij bijvoorbeeld aan maximum bouwhoogte in het omgevingsplan. Het is mogelijk om in de regeltekst van het OW-besluit voor iedere norm zoveel regels op te nemen als er gebieden zijn, dan wel als er waarden zijn die de norm kan aannemen. Figuur 7 laat een stukje regeltekst zien waarin deze systematiek is toegepast:

De maximum goothoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 9 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 15 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 6 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 18 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 4 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 7 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 5 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter.

De maximum bouwhoogte van een bedrijfsgebouw is:

1. Industriestraat Gemeentestad even zijde: 12 meter;
2. Industriestraat Gemeentestad oneven zijde: 18 meter;
3. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 1, 3, 5, 18: 8 meter;
4. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 7, 9: 21 meter;
5. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 2, 4, 6, 19: 7 meter;
6. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 8, 10: 10 meter;
7. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 11, 12, 15, 20: 9 meter;
8. Nijverheidsstraat Gemeentestad nrs 13, 14, 16, 17: 7 meter;

Figuur 7 Maximum goot- en bouwhoogte

Om de leesbaarheid en raadpleegbaarheid te vergroten is het ook mogelijk om de Locaties waar regels gelden en de waarden die normen op de verschillende Locaties hebben, op een kaartbeeld weer te geven.

Voor die tweede methode biedt het model de mogelijkheid om de norm zodanig te formuleren dat deze voor de mens leesbaar en begrijpelijk is én de verbinding legt met het werkingsgebied en alle waarden die de betreffende norm op de afzonderlijke locaties van het werkingsgebied heeft. Hiertoe wordt in de norm een standaardfrase opgenomen. De standaardfrase is een in algemene bewoording geformuleerde verwijzing naar het werkingsgebied. Het presentatiemodel zorgt er vervolgens voor dat de waarden voor de betreffende norm op een kaartbeeld wordt getoond. Zoals in de paragrafen over de annotaties omgevingswaarde en omgevingsnorm is aangegeven kunnen de waarden numeriek zijn, maar ook in woorden worden beschreven. Het presentatie maakt van beide het weergeven mogelijk.

Een voorbeeld van een norm met een standaardfrase die in het omgevingsplan kan voorkomen: "De maximum bouwhoogte van een woning is *de ter plaatse van het werkingsgebied 'maximum bouwhoogte woning' bepaalde waarde*." In dit voorbeeld is de standaardfrase in cursieve tekst aangegeven. Afhankelijk van de plaats die wordt geraadpleegd, wordt de op die plaats geldende waarde op het kaartbeeld getoond. Bijvoorbeeld:

- Resultaat van bevraging van gebied 1: De waarde 13 meter wordt op de kaart weergegeven.
- Resultaat van bevraging van gebied 2: De waarde 7 meter wordt op de kaart weergegeven.
- Resultaat van bevraging van gebied 3: De waarde 'passend in de straatwand' wordt op de kaart weergegeven.

Figuur 8 Illustratie t.b.v. tekstfragment

6 Presentatiemodel toegepast op het projectbesluit

De inhoud van een projectbesluit dient niet alleen machine leesbaar te worden aangeboden, kenbaarheid van het besluit en een voor de mens te interpreteren weergave is noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de raadpleger de regels/teksten en corresponderende werkingsgebieden overzichtelijk kan interpreteren. De inhoud van een OW-besluit dient dus ook mens leesbaar te worden aangeboden.

Het presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren wordt verstaan; het weergeven, verbeelden, visualiseren van de inhoud van een besluit in een voor gedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering karakterset) conform een afgesproken standaard. Het presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presentatie van tekst, geometrie van werkingsgebieden (als informatieobject vastgelegd) en annotaties.

6.1 Principes van functioneel verbeelden

Bij de weergave van het besluit hanteren we het principe van 'functioneel verbeelden'. Daarmee bedoelen we dat de weergave van besluiten, de informatie die vastgelegd is in het besluit, goed zichtbaar moet maken. Het presentatiemodel wil grote complexiteit voorkomen en toch de nodige flexibiliteit bieden in vormgeving. Het presentatiemodel stelt eisen die de eenduidige weergave van deze informatie mogelijk maken. Dit zijn eisen zoals de relatieve grootte van het lettertype van onderdelen ten opzichte van elkaar. Het presentatiemodel gaat niet over de stijl, zoals de exacte korpsgrootte van het lettertype, regelafstand of opmaakstijl van het publicatieblad.

6.2 Presentatie van tekst

Het principe van verbeelden van tekst is generiek. Er is echter voor de weergave een onderscheid tussen documenten met regelteksten en documenten met vrijere teksten; het verschil zit in de aan- of afwezigheid van een hiërarchische structuur.

6.2.1 *Presentatie van tekst met vaste tekststructuur*

Voor de presentatie van OW-besluiten is de tekststructuur van de tekstelementen van belang, zie paragraaf 5.3.

Tekstelementen van het OW-besluit beschikken over een kop. Een Kop bevat de volgende Kop-elementen:

- Label: de tekstuele aanduiding van het type van het tekstelement
- Nummer: de unieke, numerieke aanduiding van het tekstelement
- Opschrift: de tekstuele aanduiding van het tekstelement, waarmee de inhoud van het onderdeel beknopt wordt aangeduid.
- Koppen (opschriften) van de tekstelementen moeten onderscheiden worden via opmaak op zodanige wijze dat duidelijk is dat het om een kop gaat.

Binnen de toepassingsprofielen van de verschillende OW-besluiten worden de beperkingen vastgelegd voor de volgorde van de tekstelementen. De weergaveregels binnen het toepassingsprofiel zullen de tekststructuur reflecteren door vast te leggen dat de volgorde van

groot naar klein gelijk is aan de volgorde die voorgeschreven wordt door Aanwijzing 3.56 van de Aanwijzingen voor de regelgeving. Deze volgorde wordt uitgedrukt in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element en dient ook gehanteerd te worden bij de opmaak van tekst (korpsgrootte van het lettertype) die aan een gebruiker wordt getoond. De weergave van een hoofdstukkop is groter dan de weergave van een paragraafkop.

6.2.2 *Presentatie van tekst voor OW-besluit en zonder regels*

Voor OW-besluiten zonder regels zal de structuur vrijer zijn. De weergaveregels zullen hierdoor ook beperkter zijn.

De vrije tekst heeft als eigenschap dat er maar één structuurelement is: de divisie. Het principe met uitdrukken in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element wordt wel gehanteerd voor teksten met een vrijere structuur door gebruik maken van het feit dat elementen genest zijn.

De functionele weergave zegt dan iets over een nulpunt (hoogste niveau of laagste niveau) en alle andere regels doen een relatieve uitspraak ten opzichte van het element waarbinnen ze voor komen.

6.3 **Presentatie van geometrie van (werkings)gebieden**

Alle regels (tekstfragmenten) in een OW-besluit zijn via het attribuut werkingsgebied gekoppeld aan het gebied (exacte geometrische begrenzing) waar ze van toepassing zijn. Zie ook paragraaf 5.4 over de werkingsgebieden. Ieder tekstfragment is gekoppeld aan één werkingsgebied. Een werkingsgebied heet in het model Locatie.

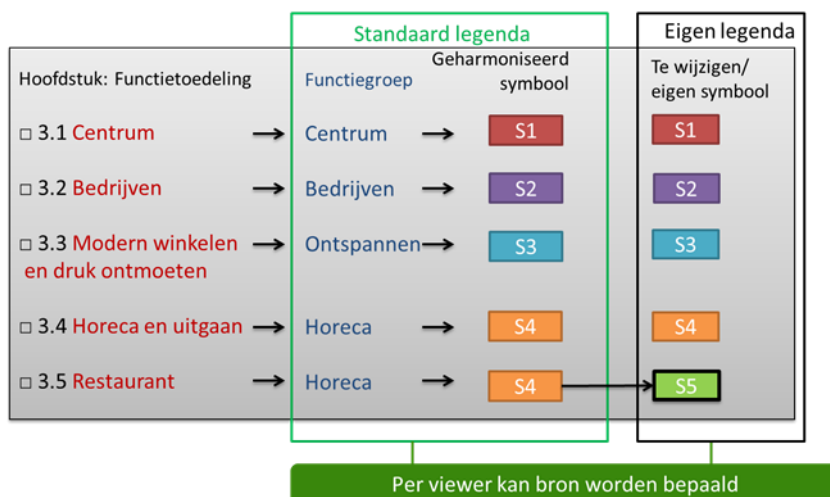
Ook werkingsgebieden dienen op een mensleesbare wijze gepresenteerd kunnen worden (in een digitale viewer). Het uitgangspunt voor de weergave van objecten met een geometrie is dat de inhoudelijke waarde van het object (zoals bijvoorbeeld een functie, een onderwerp of een norm), bepaalt met welke symboliek (kleur/arcering) een werkingsgebied wordt weergegeven.

Het presentatiemodel bedient twee mogelijkheden om de informatieobjecten weer te geven (in een digitale viewer).

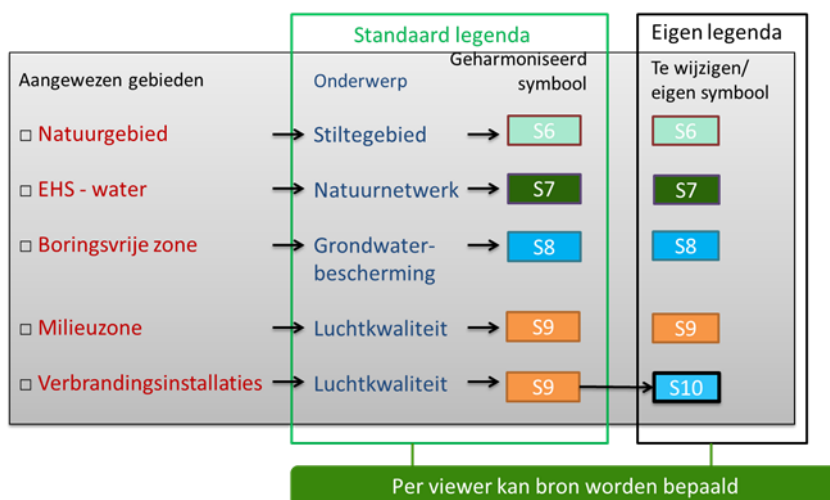
- Symbolisatie op basis van een afgesproken standaard symbolisatie.
- Een eigen symbolisatie die afwijkt van de standaard symbolisatie.

In een toepassingsprofiel van de OW-besluiten wordt bepaald welke werkingsgebieden er van toepassing zijn in dat type OW-besluit en er wordt ook in geregeld op basis van welke eigenschappen (annotaties) van deze gebieden, de werkingsgebieden gepresenteerd zullen worden in een kaart of viewer.

Voor elke TPOD worden afspraken gemaakt over standaardsymbolisatie. Hiermee wordt bedoeld dat er afspraken worden gemaakt over een vaste symbolisatie van vergelijkbare geo-objecten. In Figuur 9 en Figuur 10 wordt dit geïllustreerd binnen de eerste box.

Figuur 9 Voorbeeld van het kenmerk Functiegroep uit een Omgevingsplan

Figuur 10 Voorbeeld voor het kenmerk Onderwerp uit de Omgevingsverordening

Figuur 9 illustreert de functietoedeling binnen een Omgevingsplan. De functietoedeling in dit voorbeeld kent een vijftal Functies. Deze zijn geannoteerd als Functie en hebben een Functiegroep meegekregen.

In dit voorbeeld is Functiegroep een mogelijkheid om de vergelijkbaarheid van de weergave aan te koppelen. De Functiegroep kent een waarde, deze waarde is gestandaardiseerd; dat wil zeggen dat er afspraken over zijn gemaakt en de mogelijke waarde is gelimiteerd. Aan die waarde voor Functiegroep kan een standaard (afgesproken) symbolisatie worden gekoppeld. Dat betekent dat die koppeling tussen de waarde voor de Functiegroep gekoppeld is aan een standaard weergave uit een symbolenbibliotheek. Door het toewijzen van de Functiegroep, wordt de presentatie van het object dan standaard geregeld.

In Figuur 9 is het voorbeeld uitgewerkt waarbij de 'Functiegroep horeca' altijd (standaard) oranje wordt weergegeven,

Het hanteren van een standaard symbolisatie biedt vooral mogelijkheden om geüniformeerde weergave te genereren, bijvoorbeeld voor een landelijk overzicht. Het biedt ook voordelen voor eenvoud in beheer en het komt de leesbaarheid van de kaart ten goede en het aantal mogelijkheden wordt gelimiteerd.

Het presentatiemodel biedt echter nog een tweede mogelijkheid om werkingsgebieden weer te geven; namelijk door een eigen symbolisatie mee te geven. De opsteller kan hierdoor de keuze maken (bewust) af te wijken van een standaard symbolisatie. In het voorbeeld van Figuur 9 wordt de symbolisatie van het restaurant, dat wel onder de Functiegroep horeca valt, niet (standaard) oranje maar groen weergegeven.

Deze systematiek is tevens te hanteren voor werkingsgebieden waarvoor geen symbolisatie afspraken zijn gemaakt.

Symbool

De weergave wordt uiteindelijk via de symbolisatie vastgelegd in een symboolkenmerk.

Feitelijk is het Symbool ook een kenmerk. Deze vorm van annotaties is te vergelijken met een waarde uit een symbolenbibliotheek die meegegeven wordt. De symbolenbibliotheek is te vinden in het 'presentatie model'.

6.4 Uitwerking Presentatiemodel voor het Projectbesluit

In hoofdstuk 5 zijn de systematiek van annoteren en de te gebruiken annotaties beschreven. Daar is ook aangegeven dat een aantal annotaties (en hun eigenschappen) een rol speelt bij de weergave van werkingsgebieden op een kaartbeeld. In Tabel 9 is per OW-besluit weergegeven voor welke annotaties dat het geval is.

Tabel 9 Annotaties die zorgen voor de weergave op een kaartbeeld

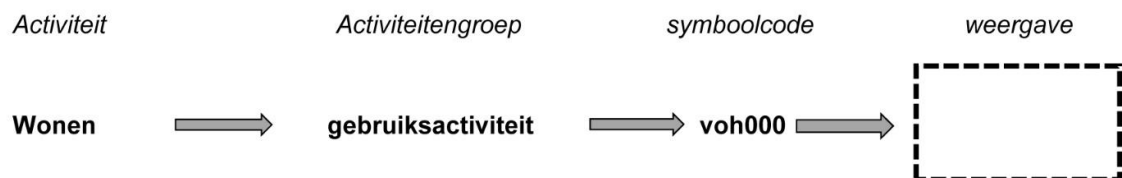
		Omgevingsplan	AMVB MR	Omgevingsverordening	Waterschapsverordening	Omgevingsvisie	Projectbesluit	Gewijzigde regels O-plan
OW-besluit structuur	Regelingstructuur	X	X	X	X			X
	Vrijetekststructuur					X	X	
Annotaties	Omgevingsnorm	X	X	X	X			X
	Activiteit	X	X	X	X			X
	Onderwerp	X	X	X	X	X	X	X
	Functie	X		X				X
	Omgevingswaarde	X	X	X				X
	Beperkingengebied	X	X	X	X			X

De volgende paragrafen laten door middel van voorbeelden zien hoe de annotaties zorgen voor de weergave op het kaartbeeld. De annotaties zijn niet verplicht om te gebruiken maar verhogen het gebruiksgemak van de applicatie aanzienlijk.

6.4.1 *Activiteit*

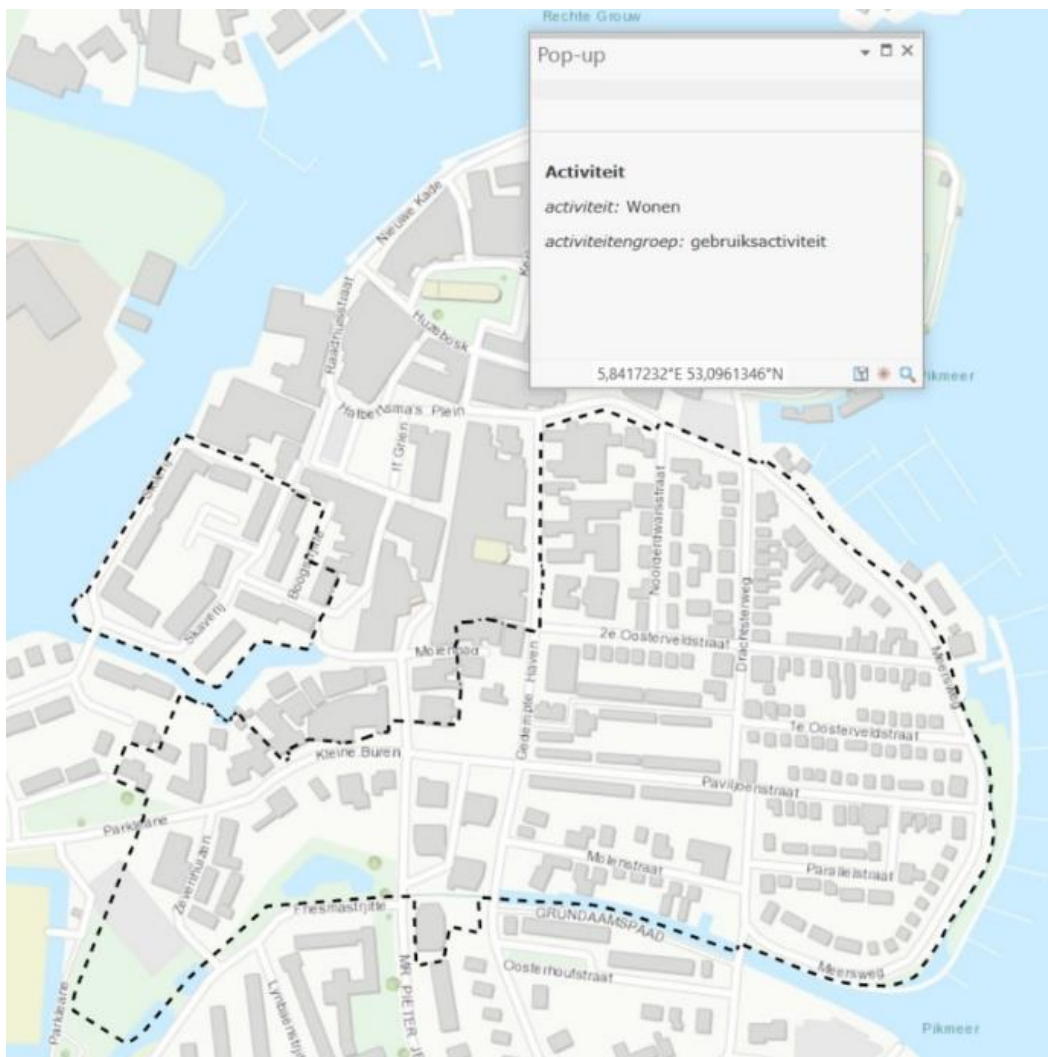
De annotatie Activiteit maakt een activiteitgerichte bevraging van regels in het DSO mogelijk. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Activiteitengroep zorgt er voor dat de werkingsgebieden van een bepaalde groep activiteiten worden weergegeven op een kaartbeeld. Activiteitengroep kan worden gekozen uit een limitatieve waardelijst.

Een voorbeeld van een activiteit is Wonen. De activiteit Wonen behoort tot de Activiteitengroep Gebruiksactiviteit, één van de waarden van de waardelijst Activiteitengroep. Wanneer regels over de activiteit Wonen worden geannoteerd met de Activiteitengroep Gebruiksactiviteit zorgt de symboolcode van deze Activiteitengroep voor weergave van een transparant vlak begrensd met een middeldikke onderbroken lijn zoals weer gegeven in Figuur 11.

Figuur 11 Voorbeeldweergave Activiteitengroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van activiteiten die behoren tot de Activiteitengroep Gebruiksactiviteit door middel van de annotatie-eigenschap Activiteitengroep en de waarde Gebruiksactiviteit met een transparant vlak en een begrenzing bestaande uit een middeldikke onderbroken lijn op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 12.

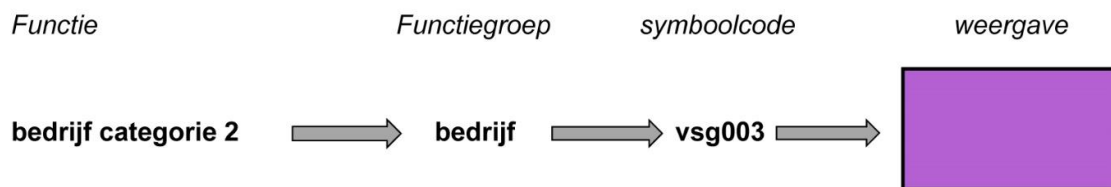

Figuur 12 Voorbeeld weergave Activiteit Wonen op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Activiteitengroep en waarde Gebruiksactiviteit

6.4.2 Functie

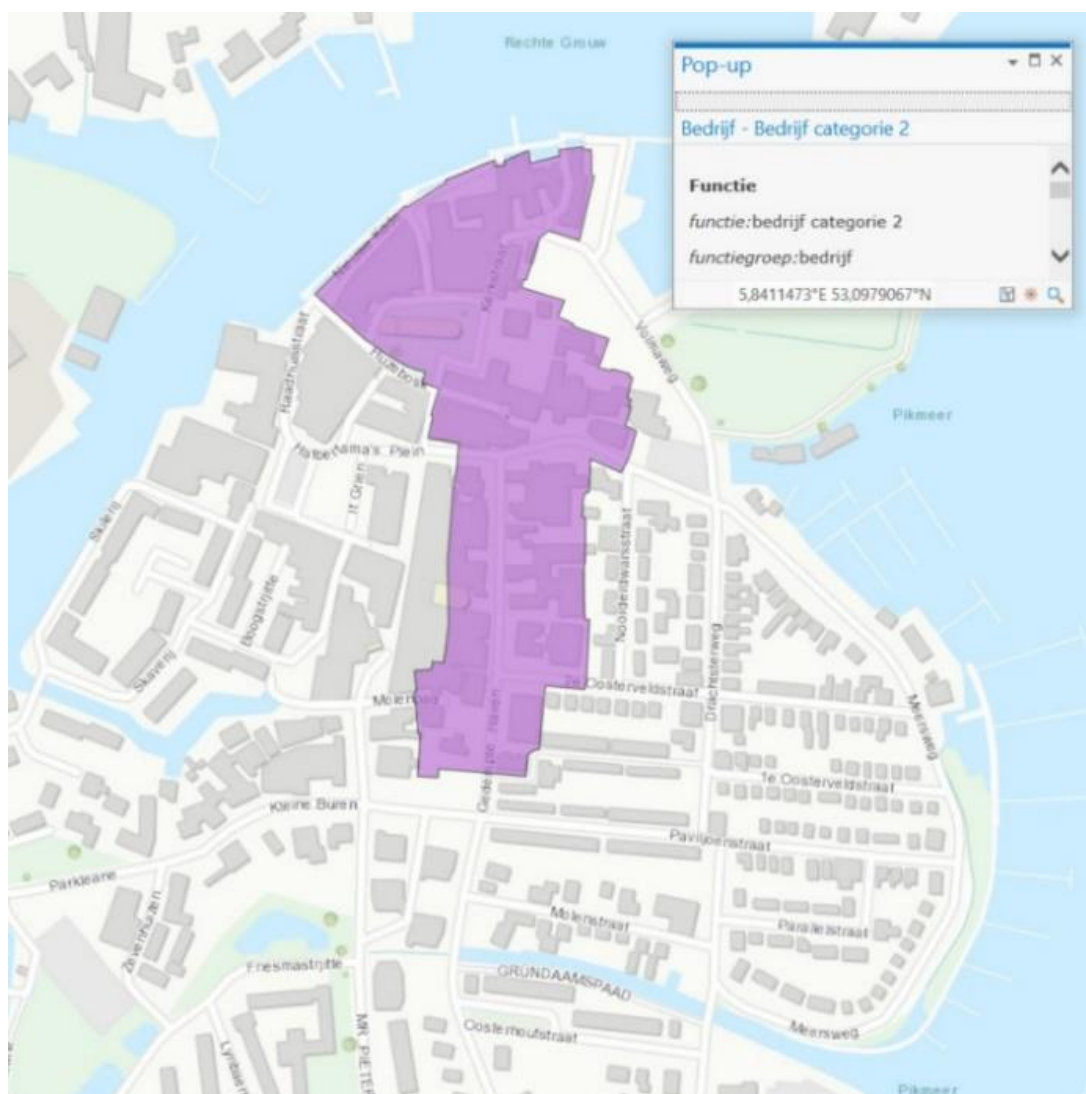
Als het projectbesluit de regels van het omgevingsplan wijzigt dient -voor zover relevant- een evenwichtige toedeling van functies aan locaties bewerkstelligd te worden. Dit abstracte criterium kan concreet worden toegepast door het gebied waar een functie van toepassing is met coördinaten te begrenzen en de annotatie Functie toe te voegen. De annotatie Functie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Functiegroep zorgt er voor dat de werkinggebieden van een bepaalde groep functies worden weergegeven op een kaartbeeld. Functiegroep kan worden gekozen uit een limitatieve waardelijst.

Een voorbeeld van een functie is Bedrijf categorie 2. De functie Bedrijf categorie 2 behoort tot de Functiegroep Bedrijf, één van de waarden van de waardelijst Functiegroep. Wanneer regels over de functie Bedrijf categorie 2 worden geannoteerd met de Functiegroep Bedrijf zorgt de symboolcode van deze Functiegroep voor weergave met een parse kleur zoals weer gegeven in Figuur 13.

Figuur 13 Voorbeeldweergave Functiegroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van functies die behoren tot de Functie-groep Bedrijf door middel van de annotatie-eigenschap Functiegroep en de waarde Bedrijf met een paars vlak op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 14.

Figuur 14 Voorbeeld weergave Functie Bedrijf categorie 2 op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Functiegroep en waarde Bedrijf

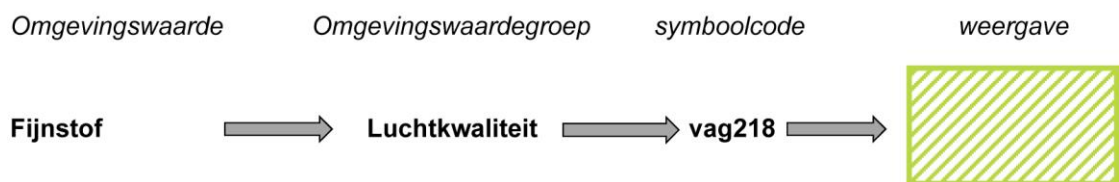
6.4.3

Omgevingswaarde

De annotatie Omgevingswaarde maakt machine-leesbaar duidelijk dat een regel gaat over een omgevingswaarde als gedefinieerd in de Omgevingswet. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Omgevingswaardegroep zorgt er voor dat de werkingsgebiede-

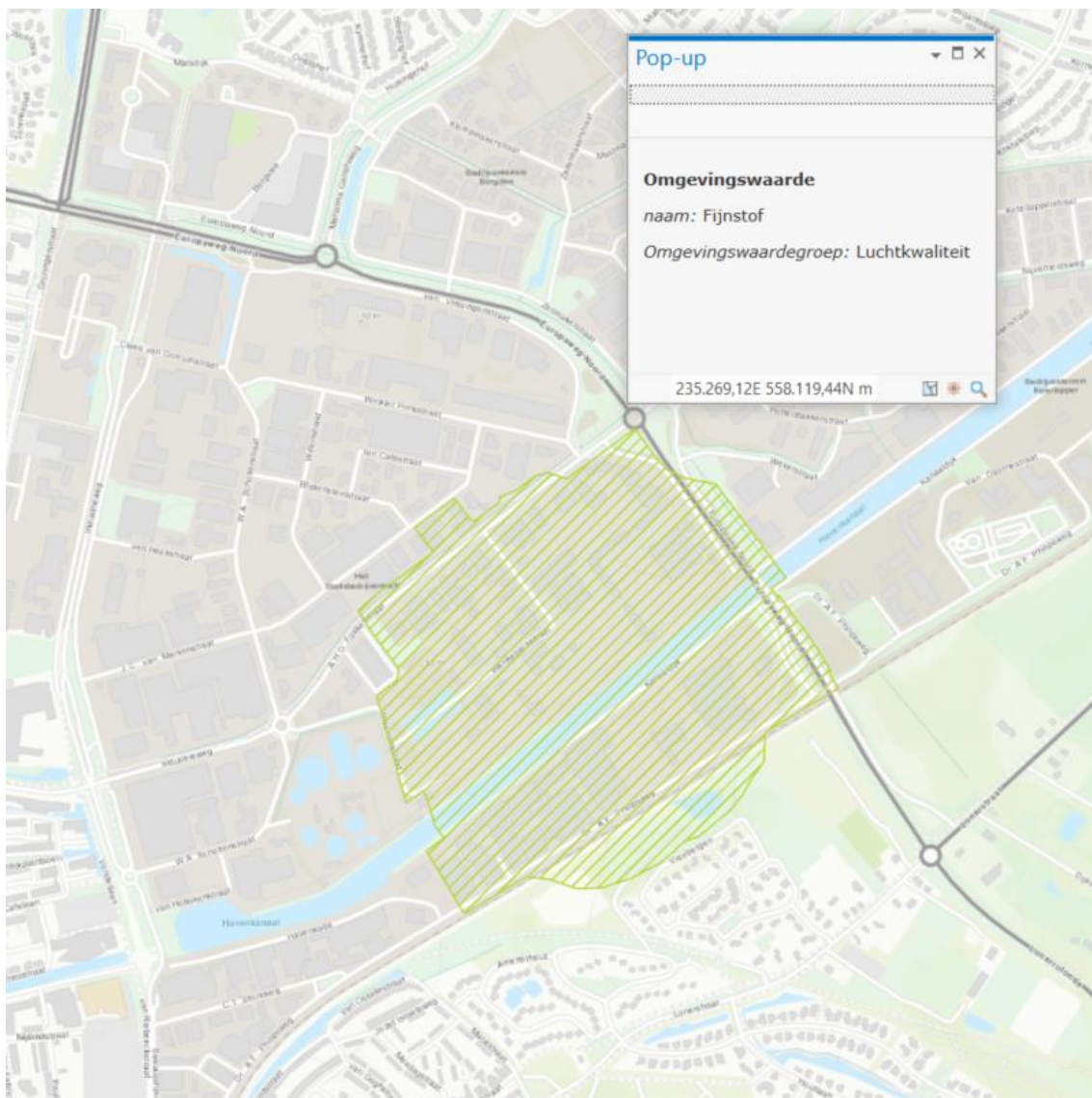
den van een bepaalde groep omgevingswaarden worden weergegeven op een kaartbeeld. Voor Omgevingswaardegroep bestaat een uitbreidbare waardelijst. De eigenschappen Waarde en Eenheid zorgen er voor dat alle waarden die een specifieke omgevingswaarde in de verschillende gebieden heeft op een kaartbeeld worden weergegeven. De eigenschap Eenheid heeft een uitbreidbare waardelijst.

Een voorbeeld van een omgevingswaarde is Fijnstof. De omgevingswaarde Fijnstof behoort tot de Omgevingswaardegroep Luchtkwaliteit, één van de waarden van de waardelijst Omgevingswaardegroep. Wanneer regels over de omgevingswaarde Fijnstof worden geannoteerd met de Omgevingswaardegroep Luchtkwaliteit zorgt de symboolcode van deze Omgevingswaardegroep voor weergave van een lichtgroene lijnarcering van linksonder naar rechtsboven zoals weer gegeven in Figuur 15.

Figuur 15 Voorbeeldweergave Omgevingswaardegroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van omgevingswaarden die behoren tot de Omgevingswaardegroep Luchtkwaliteit door middel van de annotatie-eigenschap Omgevingswaardegroep en de waarde Luchtkwaliteit met een lichtgroene lijnarcering van linksonder naar rechtsboven op het kaartbeeld weergegeven; door de eigenschappen Waarde en Eenheid worden de waarden die de omgevingswaarde heeft per gebied op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 16.

Figuur 16 Voorbeeld weergave omgevingswaarde Fijnstof op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Omgevingswaardegroep, waarde Luchtkwaliteit en de eigenschappen Waarde en Eenheid

6.4.4 Omgevingsnorm

Omgevingsnorm is een annotatie die wordt gebruikt wanneer het gewenst is om in een OW-besluit normen (anders dan omgevingswaarden) voor verschillende gebieden in verschillende waarden uit te drukken en op een kaartbeeld weer te geven. De annotatie Omgevingsnorm maakt machine-leesbaar duidelijk dat een regel zo'n omgevingsnorm is. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen.

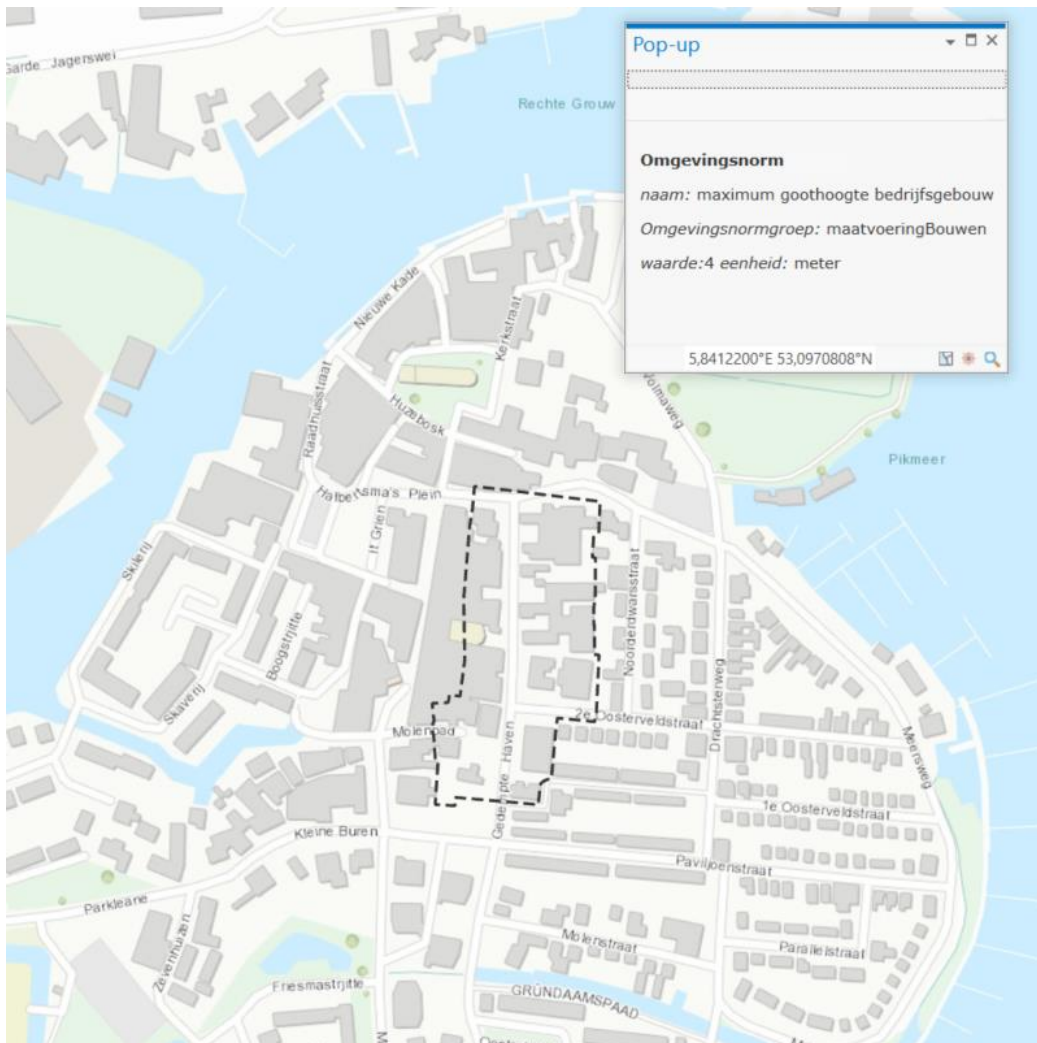
De eigenschap Omgevingsnormgroep maakt het mogelijk om de werkingsgebieden van een bepaalde groep omgevingsnormen op een kaartbeeld weer te geven. Voor Omgevingsnormgroep bestaat een uitbreidbare waardelijst. De eigenschappen Waarde en Eenheid zorgen er voor dat alle waarden die een specifieke omgevingsnorm in de verschillende gebieden heeft op een kaartbeeld worden weergegeven. De eigenschap Eenheid heeft een uitbreidbare waardelijst.

Een voorbeeld van een omgevingsnorm is 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw'. De omgevingsnorm 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw' behoort tot de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken, één van de waarden van de waardelijst Omgevingsnormgroep. Wanneer regels over de omgevingsnorm 'maximum goothoogte bedrijfsgebouw' worden geannoteerd met de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken zorgt de symboolcode van deze Omgevingsnormgroep voor weergave van een transparant vlak begrensd met een middeldikke onderbroken lijn zoals weer gegeven in Figuur 17.

Figuur 17 Voorbeeldweergave Omgevingsnormgroep

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van omgevingsnormen die behoren tot de Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken door middel van de annotatie-eigenschap Omgevingsnormgroep Maatvoering bouwwerken met een transparant vlak en een begrenzing bestaande uit een middeldikke onderbroken lijn op het kaartbeeld weergegeven; door de eigenschappen Waarde en Eenheid worden de waarden die de omgevingsnorm heeft per gebied op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 18.

Figuur 18 Voorbeeld weergave omgevingsnorm maximum goothoogte bedrijfsgebouwen op kaartbeeld d.m.v. annotatie-eigenschap Omgevingsnormgroep, waarde Maatvoering bouwwerken en de eigenschappen Waarde en Eenheid

6.4.5 Onderwerp

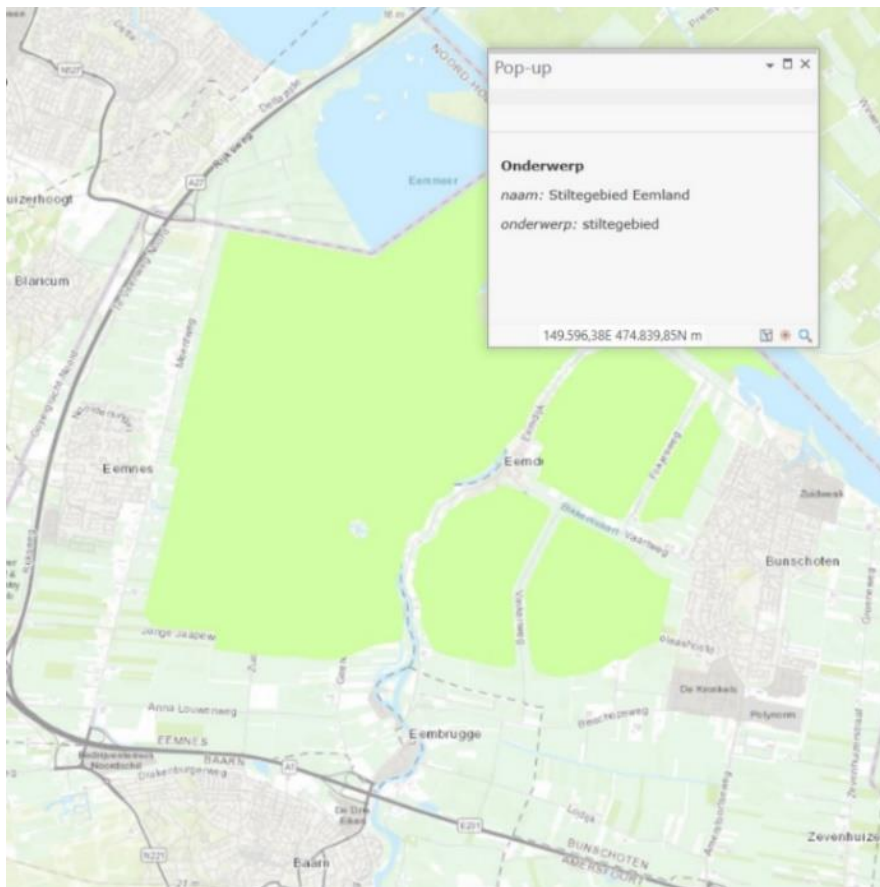
Het doel van het toevoegen van de annotatie Onderwerp is verfijnder (dan Thema) aangeven waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat. De annotatie Onderwerp zorgt er voor dat onderdelen met dezelfde Onderwerp-annotatie met dezelfde symboliek op een kaartbeeld worden weergegeven. Voor Onderwerp bestaat een uitbreidbare waardelijst.

Eén van de waarden van de waardelijst Onderwerp is Stillegebied. Wanneer regels over stillegebieden worden geannoteerd met het Onderwerp Stillegebied zorgt de symboolcode van dit onderwerp voor weergave met een lichtgroene kleur zoals weer gegeven in 6.4.6.

Figuur 19 Voorbeeldweergave Onderwerp

Door deze methodiek worden de werkingsgebieden van een stiltegebied door middel van de annotatie Onderwerp Stiltegebied met een lichtgroene kleur op het kaartbeeld weergegeven, zie Figuur 20.

Figuur 20 Voorbeeld weergave Stiltegebied op kaartbeeld d.m.v. annotatie Onderwerp Stiltegebied

6.4.6 Beperkingengebied

De annotatie Beperkingengebied maakt machine-leesbaar duidelijk dat een regel gaat over een beperkingengebied als gedefinieerd in de Omgevingswet. Deze annotatie kent een aantal eigenschappen. De eigenschap Beperkingengebiedgroep zorgt er voor dat de werkingsgebieden van beperkingengebieden gegroepeerd worden weergegeven op een kaartbeeld. Voor Beperkingengebiedgroep bestaat een limitatieve waardelijst.

Een voorbeeld van een beperkingengebied is kernzone waterkering. Het beperkingengebied kernzone waterkering behoort tot de Beperkingengebiedgroep Waterstaatswerk, één van de waarden van de waardelijst Beperkingengebiedgroep. Wanneer regels over het beperkingengebied kernzone waterkering worden geannoteerd met de Beperkingengebiedgroep Waterstaatswerk zorgt de symboolcode van deze Beperkingengebiedgroep voor weergave van een middengroene lijnarcering van linksboven naar rechtsonder zoals weer gegeven in Figuur 21.

7 Openstaande vragen en issues

Vraag/ Issue	Omschrijving
1 Consolideren van een voorlopige voorziening/aanvraag schorsing	Mogelijk een issue met geometrie bij deels goedgekeurd besluit.
2 Bestuurlijke lus procedu-restatus	Mogelijk een issue met geometrie bij deels goedgekeurd besluit.
3 Goedkeuring besluit	Beroep tegen goedkeuring moet uitgewerkt worden m.b.t. mogelijkheden.
4 Naamgeving hfd 5.2	Hoofdniveau (project)besluit en subniveau projectbesluit (deel 1) is verwarrend tekstgebruik

8 Bijlagen

Bijlage 1 Ontwerpkeuzen

De volgende ontwerpkeuzen zijn gemaakt bij het opstellen van het OW-besluit. Ontwerpkeuzen worden continue afgestemd met het werkveld en kunnen derhalve wijzigen. Ontwerpkeuzen geven een aanzet tot een oplossingsrichting incl. rationale voor die specifieke oplossingsrichting.

Voor het projectbesluit zijn geen (van de standaard) afwijkende ontwerpkeuzen van toepassing.

Bijlage 2 Toelichting op hoofdlijnen van STOP en IMOP

Modellering

In het kort bestaat het model uit objecttypen, annotaties en waardenlijsten waarmee een OW-besluit verrijkt kan worden. De annotaties binnen een OW-besluit zorgen voor de machineleesbaarheid. Het bovenliggende STOP-model beschrijft hoe deze annotaties (subject, eigenschap en waarde) in het model passen. Deze annotatie is gekoppeld aan de tekst en het werkingsgebied. Hierdoor kunnen de verschillende waarden van een normerende regel verbonden worden met verschillende werkingsgebieden.

Verklaring model

De bovenstaande abstracte beschrijving van het model wordt gevisualiseerd in UML klassediagrammen in Bijlage 3. Individuele elementen in het model (die voor de scope van dit document objecttypen genoemd zijn) worden in meer detail toegelicht in de objectcatalogus (STOP/TPOD vocabulaire). Het gebruik van UML klassediagrammen en het gebruik van de termen objecttype/ objectcatalogus dienen niet vanuit een software-implementatie perspectief geïnterpreteerd te worden. Daarentegen zijn deze een ondersteuningsmiddel om het toepassingsprofiel voor de OW-besluiten en de inhoud en structuur ervan, beter te begrijpen. De diagrammen, de objecttypen daarin en de objectcatalogus tonen:

- Wat de mogelijkheden zijn om een OW-besluit te verrijken met annotaties (die ervoor zorgen dat het OW-besluit machine leesbaar en op een standaard manier uitwisselbaar wordt).
- Welke elementen in OW-besluiten met annotaties verrijkt kunnen worden.
- Waaruit de annotaties kunnen bestaan in welk document/besluit (welke gegevens hierin kunnen voorkomen).

Een objecttype is een blok in de diagrammen, zoals OW-besluit. Van een objecttype kan informatie bijgehouden worden in eigenschappen, zoals datumVaststelling.

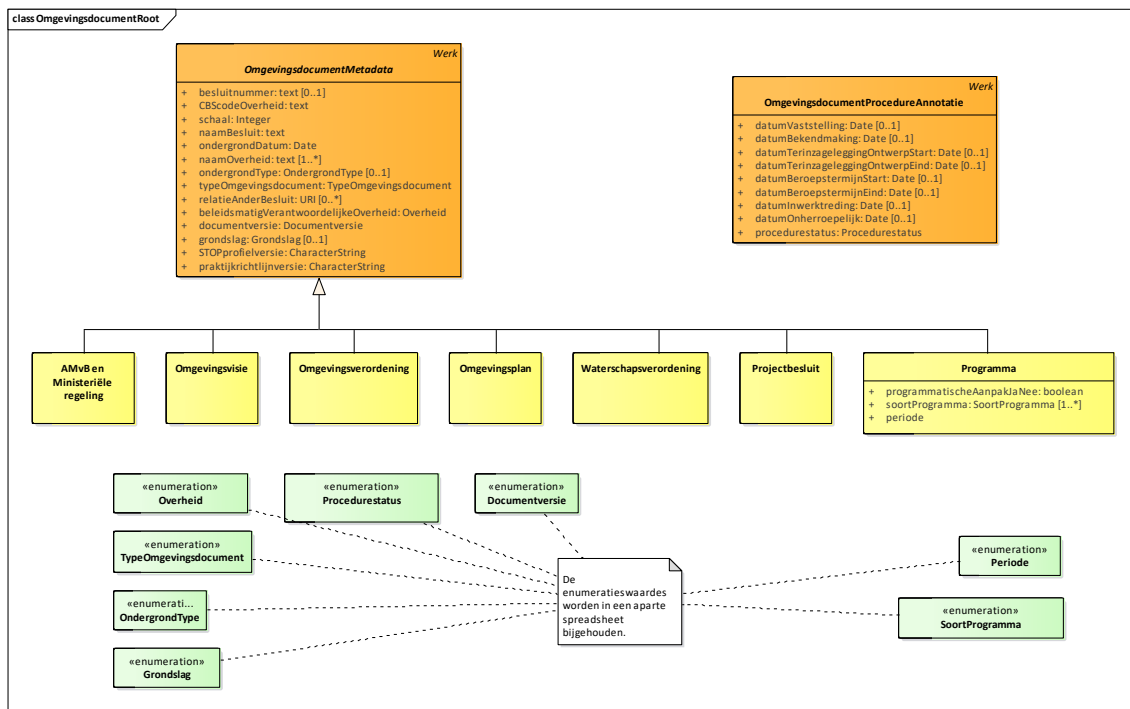
In diagram 1 wordt uitgebreid uitleg gegeven over de diagrammen, de relaties tussen de objecttypen en de verschillende kleuren van de objecttypen.

Bijlage 3 UML klassediagrammen voor OW-besluiten

A. UML klassediagram voor metadata van OW-besluiten

Toelichting Diagram 1

Diagram 1 geeft de annotaties weer die aan een OW-besluit kunnen worden toegevoegd op documentniveau. De getoonde objecten horen bij `imop:OfficiëlePublicatieDocument` en zijn in de verschillende TPOD vocabulaires voor de desbetreffende OW-besluiten specifiek uitgewerkt.

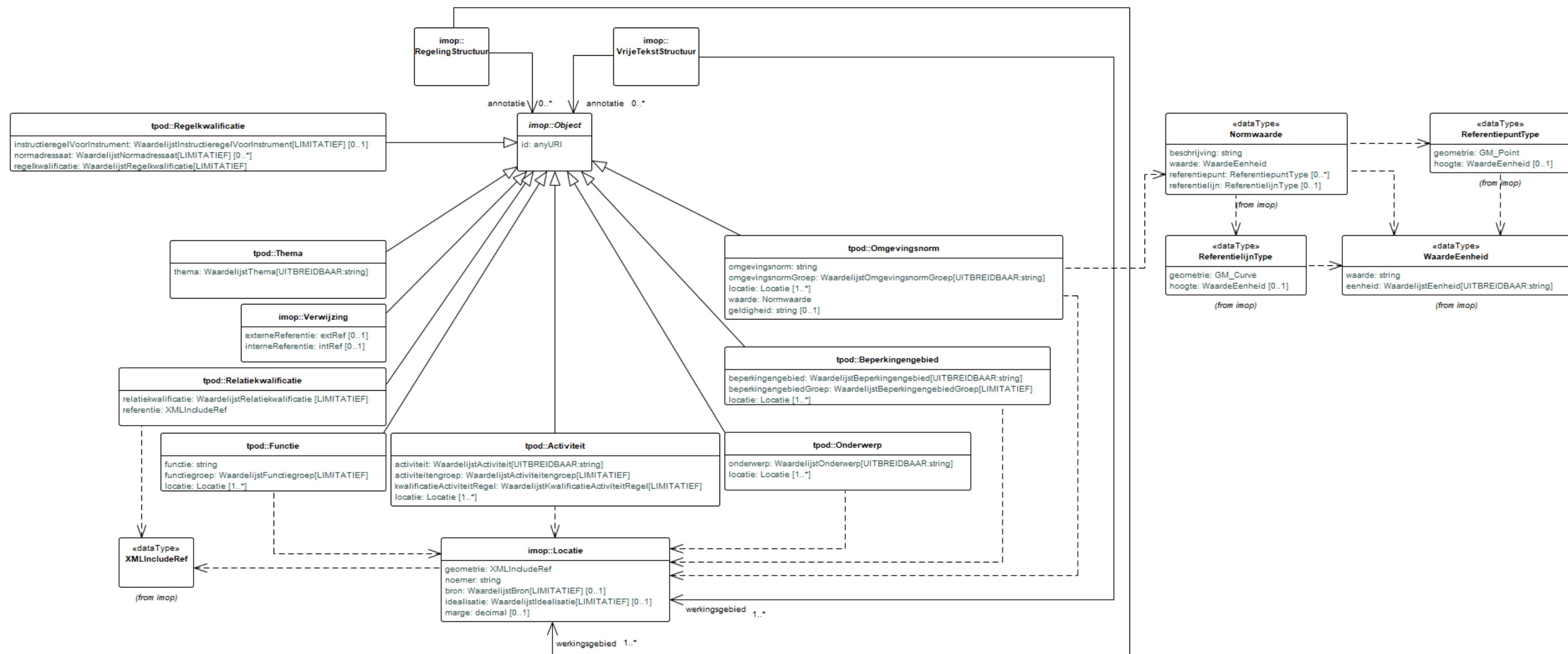
Er zijn verschillende niveaus waarop een OW-besluit verrijkt kan worden met annotaties. De annotaties op documentniveau gelden voor het volledige OW-besluit (op een document/besluit als geheel).

Het kleurgebruik in de diagram is een aanvullende illustratie om aan te geven op welk niveau de objecttypen en eigenschappen geldig zijn en uit welk model deze afkomstig zijn:

- TPOD-onderdelen en eigenschappen die geldig zijn voor elk documenttype binnen het domein van de Omgevingswet zijn met oranje aangegeven.
- TPOD-objecttypen en eigenschappen die niet horen bij één bepaald documenttype (maar die specifiek zijn voor één bepaald, of enkele, documenttype(n)) zijn met geel aangegeven.
- Waardenlijsten zijn met groen aangegeven (deze geven aan waar een bepaalde eigenschap uit kan bestaan).

B. UML klassediagram met annotaties voor het Projectbesluit

Daar waar de annotaties uit diagram 1 het OW-besluit als geheel verrijken met metadata, beschrijft Figuur 23 de mogelijkheden om specifieke stukken tekst in het Projectbesluit te kunnen annoteren.

Figuur 23 UML-klasse diagram met de beschikbare annotatie voor het Projectbesluit

In Tabel 10 zijn de klassen (kolom "Klasse") en eigenschappen (kolom "Eigenschap") uit Figuur 23 gespecificeerd. Voor iedere klasse, eigenschap en waardelijst zijn definities (kolom "Definitie"), het verplichte of optionele gebruik (kolom "Verplicht/ Optioneel"), het waardebereik (kolom "Waardebereik") en de toepassing voor de weergave van het OW-besluit (kolom "Weergavekenmerk") aangeduid.

Voor waardelijsten biedt Tabel 10 enkel de namen en definities. De waarden van waardelijsten (de vulling) worden separaat beschikbaar gesteld. Waardelijsten die eindigen op "[UITBREIDBAAR:string]" zijn uitbreidbaar; er mag gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden, maar er mag ook een eigen waarde gebruikt worden die via een "string" veld gedefinieerd kan worden.

Waardelijsten die eindigen op "[LIMITATIEF]" zijn limitatief; er moet een waarde gekozen worden uit een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. De waarden van waardelijsten (de vulling) worden separaat beschikbaar gesteld.

Tabel 10 Specificatie van klassen en attributen van annotaties voor het Projectbesluit

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmerk
Regeling- Structuur		De geconsolideerde versie van een OW-besluit met regels.			
VrijeTekst- Structuur		Voor de definitie hiervan wordt verwezen naar IMOP documentatie.			
Verwijzing		De verwijzing vanuit een regel naar een tekstelement.		Optioneel	
	externeRefe- rentie	De verwijzing naar (tekstelementen in) een ander document.	extRef	Optioneel	
	interneRefe- rentie	De verwijzing naar een ander tekstelement in hetzelfde document.	intRef	Optioneel	
Object		Object dat onderdeel uitmaakt van een besluit.		Optioneel	
	id	De unieke identifier van het object.	anyURI	Verplicht	
Locatie		Een op zichzelf staande geometrische afbakening van een ruimte in de fysieke leefomgeving.		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	geometrie	Een vlak of volume, d.m.v. coördinaten op een kaart weergegeven en begrensd, dat een representatie is van een gebied in de fysieke leefomgeving.	XMLInclu- deRef	Verplicht	Ja
	noemer	De tekstuele beschrijving van de locatie.	string	Verplicht	
	bron	De bron die is gebruikt voor, dan wel de wijze van inwinning van de geometrie.	Waardelijst- Bron[LIMITAT IEF]	Optioneel	
	idealisatie	De manier waarop de begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is.	Waardelijst- Idealisa- tie[LIMITATIE F]	Optioneel	
	marge	De afstand in meters waarmee de begrenzing van Locatie geïnterpreteerd moet worden.	decimal	Optioneel	
Omgevings- norm		Een norm, niet zijnde een omgevingswaarde, die op meerdere locaties voorkomt en daar verschillende waarden heeft.		Optioneel	
	omgevings- norm	De naam van de omgevingsnorm.	string	Verplicht	
	omgevings- normGroep	De categorie waartoe de omgevingsnorm behoort.	Waarde- lijstOmge- vings- norm- Groep[UITBR EIDBAAR:stri ng]	Verplicht	Ja
	locatie	Het gebied waar de omgevingsnorm geldt.	Locatie	Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	waarde	De numeriek uitgedrukte of in woorden omschreven waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	Normwaarde	Verplicht	Ja
	geldigheid	De periode waarin de omgevingsnorm geldt. Geldigheid is een optionele annotatie die gebruikt kan worden wanneer een norm slechts in een bepaalde periode geldt.	string	Optioneel	
Functie		Een functie is het gebruiksdoel of de bijzondere eigenschap die een onderdeel van de fysieke leefomgeving op een bepaalde locatie heeft.		Optioneel	
	functie	De naam van de functie.	string	Verplicht	
	functiegroep	De categorie waartoe de functie behoort.	Waardelijst-Functie-groep[LIMITATIEF]	Verplicht	Ja
	locatie	De locatie waar een functie aan is toegekend.	Locatie	Verplicht	
Thema		Kernachtige weergave van de grondgedachte achter een onderdeel van het OW-besluit.		Optioneel	
	thema	De naam van het thema.	Waardelijst-Thema[UITBREIDBAAR:string]	Verplicht	Ja
Onderwerp		Korte, inhoudelijke weergave van waar een onderdeel van het OW-besluit over gaat.		Optioneel	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	onderwerp	De naam van het onderwerp.	Waardelijst- Onder- werp[UITBREI DBAAR:string]	Verplicht	Ja
	locatie	Het gebied waar het onderwerp van toepassing is.	Locatie	Verplicht	
Relatiekwalifi- catie		Element om de relatie tussen twee verschillende regels aan te duiden. An- notatie die een bijzondere verhouding tussen twee verschillende regeltek- sten kwalificeert.		Optioneel	
	Relatiekwalifi- catie	De naam van de relatiekwalificatie.	Waardelijst- Relatiekwalifi- ca- tie[LIMITATIE F]	Verplicht	
	referentie	De identificatie van de regeltekst waartoe een andere regeltekst in een ge- kwalificeerde relatie staat, vastgelegd in de workIdentifier van debetreffen- de regeltekst, opgebouwd volgens de standaard Akoma Ntoso Naming Con- vention.	XMLInclu- deRef	Verplicht	
Regelkwalifi- catie		Eigenschap die vastlegt tot welke soort een regel behoort.		Optioneel	
	instructiere- gelVoorIn- strument	Type instrument waarvoor de instructieregel bedoeld is.	WaardelijstIn- structieregel- VoorInstru- ment[LIMITAT IEF]	Optioneel	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe-reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	normadres- saat	De doelgroep – een categorie personen of organisatie(s) - tot wie de regeltekst gericht is, alleen te gebruiken wanneer InstructieregelVoorInstrument de waarde 'uitoefening taak of bevoegdheid' heeft.	Waardelijst-Normadres-saat[LIMITATIEF]	Optioneel	
	regelkwalifi- catie	De naam van de regelkwalificatie.	Waardelijst-Regelkwalifi-ca-tie[LIMITATIEF]	Verplicht	
Beperkingen- gebied		Een beperkingengebied is een bij of krachtens de wet aangewezen gebied waar vanwege de aanwezigheid van een werk of object regels gelden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor dat werk of object.		Optioneel	
	beperkingen- gebied	De naam van het beperkingengebied.	Waardelijst-Beperkingen-ge-bied[UITBREIDBAAR:string]	Verplicht	
	beperkingen- gebiedGroep	De categorie waartoe een beperkingengebied behoort.	Waardelijst-Beperkingen-gebied-Groep[LIMITATIEF]	Verplicht	Ja
	locatie	De locatie die het beperkingengebied vormt.	Locatie	Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
Activiteit		Een activiteit is ieder menselijk handelen waarbij, of ieder menselijk nalaten waardoor een verandering of effect in de fysieke leefomgeving wordt of kan worden bewerkstelligd.		Optioneel	
	activiteit	De naam van de activiteit.	Waardelijst- Activi- teit[UITBREID BAAR:string]	Verplicht	
	activiteiten- groep	De categorie waartoe de activiteit behoort.	Waardelijst- Activiteiten- groep[LIMITA TIEF]	Verplicht	Ja
	kwalificatieAc- tiviteitRegel	Eigenschap die aangeeft tot welke regelsoort een regel over een activiteit behoort.	Waardelijst- Kwalificatie- ActiviteitRe- gel[LIMITATIE F]	Verplicht	
	locatie	De locatie waar een activiteit aan is toegekend	Locatie	Verplicht	
Normwaarde		De numeriek uitgedrukte of in woorden omschreven waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.		Verplicht	
	beschrijving	De in woorden omschreven waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	string	Verplicht	Ja
	waarde	De numeriek uitgedrukte waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	WaardeEen- heid	Verplicht	Ja
	referentiepunt	Het vooraf vastgestelde punt waarop gemeten dient te worden of aan de Normwaarde voldaan wordt	Referentie- puntType	Optioneel	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	referentielijn	De vooraf vastgestelde lijn waarop gemeten dient te worden of aan de Normwaarde voldaan wordt	Referentie- lijnType	Optioneel	
GM_Curve		Lijngeometrie		Verplicht	
GM_Point		Puntgeometrie		Verplicht	
Referentie- lijnType		De specifieke invulling van de referentielijn		Verplicht	
	geometrie	De beschrijving van de positie middels coördinaten	GM_Curve	Verplicht	
	hoogte	De hoogte of diepte van de geometrie ten opzichte van NAP of het maaiveld	WaardeEen- heid	Optioneel	
Referentie- puntType		De specifieke invulling van het referentiepunt		Verplicht	
	geometrie	De beschrijving van de positie middels coördinaten	GM_Point	Verplicht	
	hoogte	De hoogte of diepte van de geometrie ten opzichte van NAP of het maaiveld	WaardeEen- heid	Optioneel	
Waardelijst- Bron[LIMITAT IEF]		De limitatieve waardelijst waaruit de bron geselecteerd kan worden		Verplicht	
Waarde- lijstEen- heid[UITBREI DBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst met grootheden waarmee de eenheid van de numerieke waarde van een omgevingswaarde of omgevingsnorm kan worden uitgedrukt.		Verplicht	Ja
WaardeEen- heid		De combinatie van waarde en eenheid in het geval de waarde van een omgevingswaarde of omgevingsnorm numeriek is uitgedrukt.		Verplicht	Ja
	waarde	De numeriek uitgedrukte waarde die een omgevingsnorm of omgevingswaarde op een bepaalde locatie heeft.	string	Verplicht	Ja

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
	eenheid	De grootte waarin de numerieke waarde van een omgevingswaarde of omgevingsnorm is uitgedrukt.	Waarde- lijstEen- heid[UITBREI DBAAR:string]	Verplicht	Ja
XMLInclu- deRef		De referentie van het element waarnaar verwezen wordt.		Verplicht	
Waardelijst- TypeOmge- vingsdocu- ment[LIMITAT IEF]		De limitatieve waardelijst met de mogelijke soorten OW-besluiten.		Verplicht	
Waardelijst- Functie- groep[LIMITA TIEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij functiegroep.		Verplicht	Ja
Waardelijst- Onder- werp[UITBREI DBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij onderwerp.		Verplicht	Ja
Waardelijst- Regelkwalifi- ca- tie[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij regelkwalificatie.		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
WaardelijstIn- structieregel- VoorInstru- ment[LIMITAT IEF]		De limitatieve waardelijst met instrumenten waarmee kan worden aangege- ven voor welk instrument de instructieregel is bedoeld.		Verplicht	
Waardelijst- Activiteiten- groep[LIMITA TIEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij activiteitengroep.		Verplicht	Ja
Waarde- lijstOmge- vings- norm- Groep[UITBR EIDBAAR:stri ng]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij Omgevingsnormgroep.		Verplicht	Ja
Waardelijst- The- ma[UITBREID BAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij thema.		Verplicht	Ja
Waardelijst- Beperkingen- ge- bied[UITBREI DBAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij beperkingengebied.		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
Waardelijst- Normadres- saat[LIMITATI EF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij Normadressaat binnen Regelkwalifi- catie.		Verplicht	
Waardelijst- Activi- teit[UITBREID BAAR:string]		De uitbreidbare waardelijst die hoort bij Activiteit.		Verplicht	
Waardelijst- Relatiekwalifi- ca- tie[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij relatiekwalificatie.		Verplicht	
Waardelijst- Beperkingen- gebied- Groep[LIMITA TIEF]		De limitatieve waardelijst die hoort bij beperkingengebiedGroep.		Verplicht	Ja
Waardelijst- Kwalificatie- ActiviteitRe- gel[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij kwalificatieActiviteitRegel binnen Activiteit.		Verplicht	
Waardelijst- Idealisa- tie[LIMITATIE F]		De limitatieve waardelijst die hoort bij idealisatie.		Verplicht	

Klasse	Eigenschap	Definitie	Waardebe- reik	Verplicht/ optioneel	Weergave- kenmer
decimal		Het decimale talstelsel bestaande uit de cijfers 0 tot en met 9.		Verplicht	
extRef		External Reference is een standaard XML element waarmee kan worden gerefereerd.		Verplicht	
intRef		Internal Reference is een standaard XML element waarmee kan worden gerefereerd.		Verplicht	
string		Karakters gedefinieerd volgens standaarden zoals Unicode of ISO 8859-1.		Verplicht	

Bijlage 4 Specifieke bijlagen per TPOD

Projectprocedure

De volledige projectprocedure, waar het projectbesluit onderdeel van is, doorloopt de volgende stappen:

Nr	Procedurestap	Bron	Verplicht/facultatief	Opmerking	Vraag
1	kennisgeving van <i>voornemen om een verkenning uit te voeren</i> en om projectbesluit vast te stellen met of zonder voorafgaande voorkeursbeslissing en gelegenheid voor een ieder om mogelijke oplossingen voor de opgave voor te dragen o.b.v. door bevoegd gezag in de kennisgeving vermelde uitgangspunten	art. 5.47 lid 1 Ow art. 5.47 lid 3 Ow	verplicht	het voornemen is zelf ook een OW-besluit inhoud voornemen beschreven in art. 5.2 lid 1 Omgevingsbesluit	
2	kennisgeving van wijze waarop burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen worden betrokken	art. 5.47 lid 4 Ow	verplicht	5.3 lid 1 Omgevingsbesluit	
3	<ul style="list-style-type: none"> Bij de verkenning vergaart het bevoegd gezag de nodige kennis en inzichten over: a. de aard van de opgave, b. de voor de fysieke leefomgeving relevante ontwikkelingen, en c. de mogelijke oplossingen voor die opgave. advisering over aangedragen oplossingen door onafhankelijke deskundige ambtshalve of op verzoek van de gene die de oplossing heeft aangedragen 	art. 5.48 Ow	verplicht		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ beslissing bevoegd gezag over voorgedragen mogelijke oplossingen 				
4	toepassing openbare voorbereidingsprocedure afdeling 3.4 Awb op voorbereiding voorkeursbeslissing: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kennisgeving ▪ terinzagelegging ontwerp voorkeursbeslissing (evt. met andere stukken, bijv. Plan Mer) ▪ mogelijkheid voor een ieder om zienswijzen in te dienen 	art. 16.70 Ow	verplicht		
5	Vaststellen voorkeursbeslissing	art. 5.49 Ow	facultatief, voor bepaalde projecten verplicht	voorkeursbeslissing is verplicht in bij AMvB aangegeven gevallen (art. 5.47 lid 2 Ow, aanwijzing in art. 5.4 Omgevingsbesluit), in andere gevallen facultatief. de voorkeursbeslissing is zelf ook een OW-besluit. (inhoud van de voorkeursbeslissing ook is vermeld in art. 5.5, Omgevingsbesluit)	
6	terinzagelegging ontwerp-projectbesluit zoals bedoeld in openbare voorbereidingsprocedure afdeling 3.4 Awb <ul style="list-style-type: none"> ▪ kennisgeving ▪ terinzagelegging ontwerpstukken (evt met andere stukken, bijv. projectmer) ▪ mogelijkheid om voor een ieder zienswijzen in te dienen 	art. 16.71 lid 1 aanhef en onder a Ow	verplicht		
7	(vragen) advies en instemming over ont-	art. 16.20 Ow	in bepaalde gevallen verplicht als	Als het een ontwerp-	

	werp projectbesluit		<p>in het ontwerp-projectbesluit uitdrukkelijk is bepaald dat het projectbesluit geldt als:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Omgevingsvergunning voor bepaalde activiteit. ▪ Verkeersbesluit ▪ Besluit tot onttrekking weg aan openbaarheid ▪ Maatwerkvoorschriften en GPP's (via Ib/Ab geluid). <p>Advies en instemming wordt gevraagd aan het bestuursorgaan dat normaliter bevoegd is het besluit te nemen</p>	projectbesluit van GS of de minister betreft hoeft alleen advies en geen advies en instemming gevraagd te worden aan het oorspronkelijk bestuursorgaan. GS moet wel instemming vragen als het gaat om een activiteit waarvoor normaliter een bestuursorgaan van Rijk bevoegd gezag is	
8	vaststellen projectbesluit	art. 5.51 Ow en art. 5.6 Ob	verplicht		
9	bekendmaking projectbesluit	afd. 3.6 Awb	verplicht	bekendmaking projectbesluit plaats na beslissing GS over goedkeuring	
10	beslissing GS over goedkeuring van door waterschap genomen projectbesluit	art. 16.72 Ow art. 10.31 lid 1 Awb	verplicht wanneer projectbesluit wordt genomen door een waterschap. Goedkeuringsbesluit wordt door GS genomen 13 weken na verzending ter goedkeuring door het waterschap		
11	bekendmaking besluit GS over goedkeuring van door waterschap genomen projectbesluit		onder voorwaarden verplicht: alleen bij vaststelling en uitwerking projectbesluit waterschap		
12	beroepstermijn		verplicht		
13	<p>inwerkingtreden projectbesluit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ projectbesluit GS of minister <ul style="list-style-type: none"> ○ op de dag waarop 4 weken zijn verstreken sinds de dag 	art. 16.78 Ow	verplicht		

	<p>waarop het projectbesluit ter inzage is gelegd</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ op door GS/minister te bepalen eerdere dag bij spoedeisende omstandigheden ▪ projectbesluit waterschap: op de dag waarop 4 weken zijn verstreken sinds de dag waarop het besluit over goedkeuring is bekendgemaakt 				
--	---	--	--	--	--

